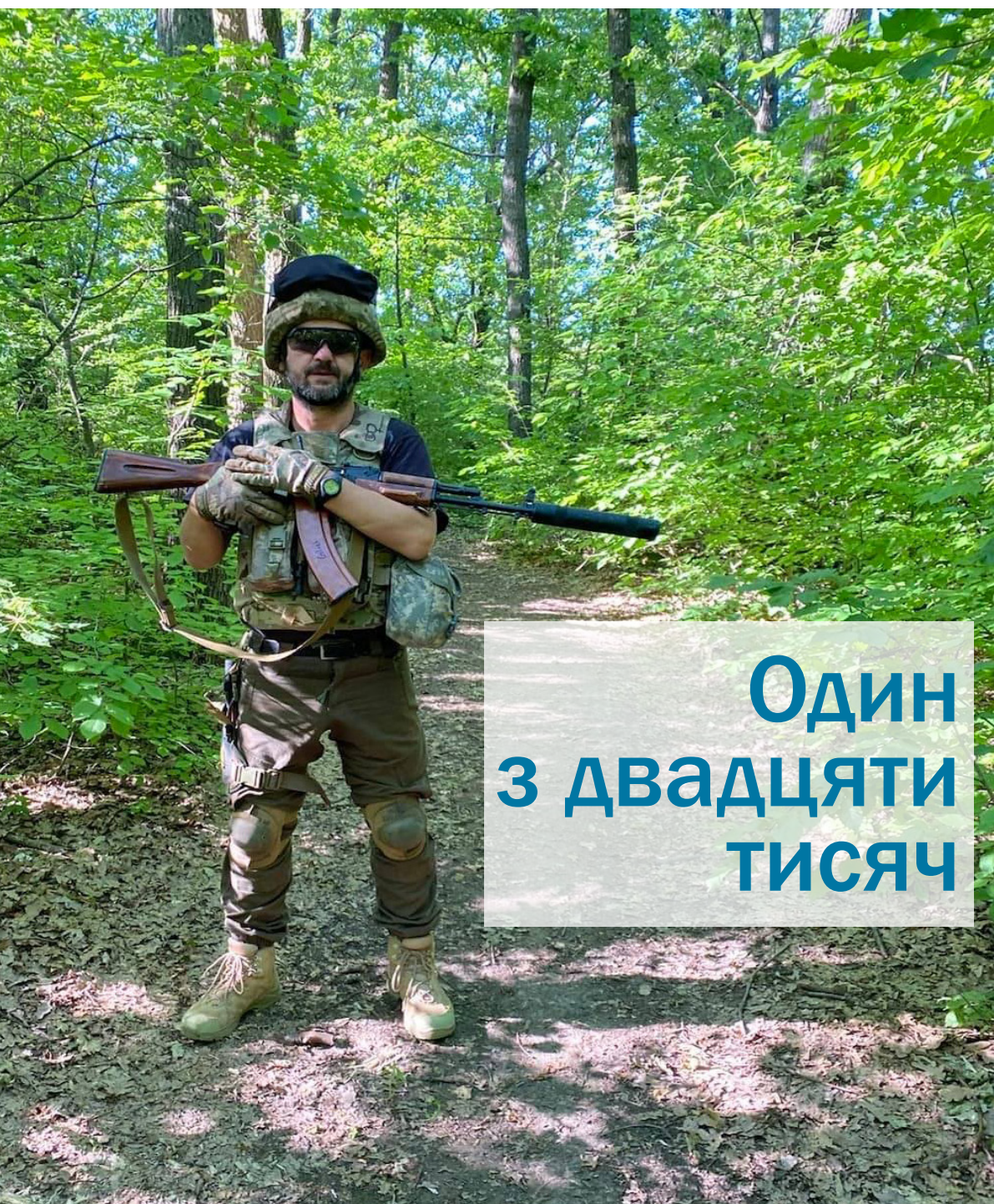

Наше Слowo

PIK LXVII № 28 (3387) ВАРШАВА, 10 ЛИПНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Один з двадцяти тисяч

– Коли росіяни мене впіймають, на мене чекають дві речі. Тортури та розстріл, – каже українець з Польщі Тарас, який воює в Україні в лавах іноземного легіону.

Доки я можу тримати пістолет

Цей легіон було створено в перші дні війни, коли президент Володимир Зеленський закликав до бою. Міністерство закордонних справ України повідомило, що тоді звернулося близько 20 тисяч іноземців. Зараз у лавах цього формування воюють громадяни 55 країн. Найбільшу групу складають представники США та Великобританії, за ними йдуть Польща, Канада, країни Балтії та Північної Європи включаючи Фінляндію, – повідомив нещодавно речник Міжнародного оборонного легіону України Демієн Магру.

Серед волонтерів – Тарас (ім'я змінено), єдиний відомий нам представник української меншини з Польщі, який зараз захищає Україну.

– Було надзвичайно тихо. Лише кілька вибухів, – розповідає він нам

про свою останню ніч на фронті. Тарас уже багато років мешкає в Англії, де мав хорошу та стабільну роботу. Та вирішив вступити на службу, шойно дізнався про утворення Міжнародного легіону.

– Це було свідоме рішення. Я вирішив, що якщо люди, які не походять з України та не вважають себе українцями, йдуть воювати за неї, то й я маю. Мене виховували батьки, дідусі та бабусі в українській культурі, і я ніколи не приховував походження. Тож моє рішення було майже блискавичним: я йду, – додає він.

В інтерв'ю Sky News командир Грузинського легіону Мамука Мамуашвілі повідомив, що на українському боці проти росії зараз воюють близько трьох тисяч британців, і вони є другою за чисельністю групою серед іноземних добровольців.

– З моїх друзів в Англії ніхто не поїхав в Україну, – розповідає Тарас. Те

саме стосується й його товаришів із Польщі. – Я знаю, що міг би бути волонтером, як багато українців і поляків, які допомагають бійцям, біженцям, і роблять це чудово. Втім, я вирішив, що краще допоможу Україні, взявшись за зброю. Адже, попри свій вік, я ще можу тримати рушницю і марширувати, – запевняє він.

Треба жартувати, щоб воювати

Перетинаючи польсько-український кордон, Тарас зустрів й інших іноземців, які прагнули воювати в Україні. Після навчання його зарахували до одного з батальйонів.

– У нас є громадяни різних країн – від Близького Сходу до Північної та Південної Америки. Це, безперечно, люди, які захоплюються військовою справою, – каже українець з Польщі. За його словами, він познайомився з багатьма хлопцями, які були на різних військових завданнях. Хтось має більше досвіду, хтось – значно менше.

– Та, звичайно, немає людей, які б жодним чином не були знайомі зі зброєю, – додає він.

Окрім повсякденних справ та завдань, про які Тарас зі зрозумілих причин не може говорити, хлопці мають час і на відпочинок.

– Тоді ми спілкуємося. Нерідко – про обладнання, але не тільки. Ми намагаємося розслабитися, тому часто жартуємо. Потрібен сміх. Про саму війну волею не говорити, – каже він.

Хоча втрати не оголошуються, особисто Володимир Зеленський американському медіа Newsmax повідомив, що щодня гинуть від 60 до 100 українських військових, багато отримують поранення. І це величезна втрата для нашої армії. Внаслідок обстрілів з боку росії щодня гинуть і мирні жителі.

– Колись буде час для підбиття підсумків. Коли все закінчиться, і ми зволімо Україну, – переконаний Тарас.

Як і багато його товаришів, він знає, що на них чекає у разі захоплення росіянами. Там вже почалися показові судові засідання. У червні «суд» так званої «донецької народної республіки» засудив до смертної кари двох британців та марокканця, які воювали на боці України. Недарма російський режим почав засудження іноземців. Таким чином російський режим хоче утримати добровольців від підтримки України в боротьбі.

Тому багато з них мають при собі гранату, підписану своїм ім'ям. У критичній ситуації вони власноруч вирішують свою долю.

Ніхто не прийшов суди вмирати

– Хлопці приїхали воювати, а не гинути. Під час навчання я спілкувався з іншими іноземцями. Запитав, чому вони зголосилися. Відповіли коротко: президент України попросив про допомогу. І ми відгукнулися, – розповідає Тарас.

Його самого, попри те що він походить з української родини в Польщі, де вдома розмовляють українською, і мав можливість навчатися в Україні, українські вояки все ж вважають поляком.

– Для них я поляк, який знає українську, російську та англійську. На жаль, ніхто серйозно не бере до уваги, ким я себе вважаю і чому я тут. Побачимо. Можливо, з часом їхня думка зміниться, – додає він.

Мати, звісно, не зраділа його від'їзду. Втім, за деякий час вона передумала.

– Коли матір побачила по телебаченню, що ці звірі роблять в Україні з жінками, дітьми та взагалі з мирним населенням, вона змінила думку про мій від'їзд на війну. Перебуваючи тут, я не можу з нею багато розмовляти, тому що контакти обмежені, аби ворог не відстежував наше місцезнаходження. Але найголовніше, що я маю її підтримку, – розмірковує Тарас.

Місце, де він перебуває, точно не таке «затишне», як домівка. Але їжі вдоволь.

– Нами опікуються волонтери, – каже Тарас. Що стосується уніформи та взуття, то загалом теж непогано. Але не вистачає спеціалізованого обладнання на кшталт нічного бачення чи тепловізорів.

– Я спілкуюся з волонтерами з різних країн. Найбільшу підтримку ми маємо з США та Польщі, – каже добровольець.

– На першій лінії російська артилерія заважає нам спати. Чого ще не вистачає? Насамперед гарячого душу, хоча і холодна вода вранці освіжає, – посміхаючись, додає він.

Які плани?

Багато добровольців з усього світу, які приєдналися до Іноземного легіону, знають про наслідки цього рішення для них особисто. Багатьом загрожує покарання після повернення на Батьківщину за бойові дії в іноземному формуванні. Тарас, який служив у Польщі водієм танку (під час проходження служби в армії, – ред.), про це не турбується.

– Я буду в Україні стільки, скільки потрібно. Хіба що якісь недуги, обмеження в рухливості не дозволять мені й надалі допомагати. Я волів би залишитися, доки Україна знову не стане вільною, – каже він. І додає, що під час війни стратегічних планів на майбутнє не має. Але після війни члени його батальйону хотіли б разом відвідати рідні міста одне одного.

– Я хотів би хлопцям показати своє рідне місто у Польщі і побачити їхні. Щоб ми разом святкували перемогу. А потім хотілося б трохи побути у колі рідних і врешті повернутися до роботи. Це не якийсь амбіційний сценарій на майбутнє. Але ми всі на це чекаємо, – міркує українець з Польщі.

На питання, чого йому побажати, Тарас коротко каже:

– Щоб кулі уникали, а в нинішній ситуації – ще й осколки. ■

Павло ЛОЗА
Фото з архіву героя статті

Польща зараз – це «прифронтова держава»

На питання про польську історичну політику та перспективи союзу між Польщею та Україною
відповідає професор Анджей Шептицький, політолог, викладач та доктор наук, який походить з роду митрополита Андрія Шептицького

Багато чого змінилося після початку широкомасштабного вторгнення росії в Україну. Якою є нова польська історична політика після 24 лютого?

Це важливий, переломний момент у польсько-українських відносинах.

В умовах війни ми не можемо сказати, що суперечливі моменти нашої історії будуть забуті, але настав час для певної переоцінки. Сьогодні ми відкладаємо суперечки на другий план та шукаємо в історії спільні для наших народів елементи.

Це не є якоюсь абсолютно новою політикою, адже ще до 24 лютого 2022 року, у 2016-му спільну заяву про вшанування пам'яті та солідарність у контексті складних питань польсько-української історії ухвалили польський Сейм та українська Верховна Рада. Потім, у 2020-му Анджей Дуда та Володимир Зеленський повернулися до концепції стратегічного партнерства, наголошуючи на необхідності вшанування усіх жертв минулих конфліктів. Уже тоді були спроби знайти в історії те, що могло би об'єднувати наші народи.

Сьогодні, під час війни рф проти України, Польща тактовно перестала говорити про ці конфліктні питання. Це – дуже важливий момент на шляху польсько-українського зближення. Це має значення у довгій перспективі міжнародної політики.

Однак найважливіше – як одне до одного ставитимуться суспільства у

наслідки воєнних дій російської федерації після Холодної війни», який фінансує Національний науковий центр.

Дослідницькі зацікавлення: внутрішня та зовнішня політика України; міжнародні відносини на пострадянському просторі; закордонна політика Франції; обрані аспекти європейської інтеграції; закордонна політика Польщі; постколоніальні студії.

Доктор габілітований Анджей Шептицький, викладач – доктор гуманітарних наук у сфері науки про політику (2004), доктор габілітований суспільних наук у сфері науки про політику (2014). Професор на кафедрі стратегічних студій та міжнародної безпеки Варшавського університету та кафедрі міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка. Експерт Інституту «Strategie 2050». Викладав, зокрема, у Франції, Україні та Китаї.

Нещодавно він видав книгу «Contemporary Relations between Poland and Ukraine. „The Strategic Partnership” and the Limits Thereof» (Peter Lang 2019). Нині керує дослідницьким проектом «Війни росії: причини, передумови, перебіг та

наших країнах. Дослідницькі осередки і в Польщі, і в Україні у своїх працях вказують, що спільна історія для наших громадян уже не відіграє головну роль.

Що можна сказати про потенційний альянс між Україною, Польщею та Великою Британією? Які його перспективи?

Так, звісно, вже деякий час ходять чутки про своєрідний політичний і військовий альянс між Україною, Польщею та Великою Британією. Слово «альянс», безперечно, звучить привабливо. Проте сьогодні ми можемо швидше зарахувати його до певної полі-

тичної риторики, яка дуже відрізняється від міжнародної реальності. Адже як і для Польщі, так і для Великої Британії найголовнішим елементом безпекової політики залишається НАТО.

Польська влада, я сподіваюсь, це розуміє. Тому слово «альянс», на мою думку, є певним перебільшенням. Але це не змінює факту, що політична та військова підтримка для України з боку Польщі та Великої Британії є помітною та потрібною.

Війна в Україні парадоксально стала нагодою до зближення двох країн. У польсько-українських відносинах завжди виникало питання спільного кордону – занадто мало пунктів пропус-

ку, довгий час очікування, відсутність належної інфраструктури. Інша потенційно важлива сфера – економічне та інфраструктурне співробітництво. Підсумовуючи – нині перспективи співпраці Польщі та України досить широкі.

Якою є роль зараз Польщі, яка є ближньою сусідкою росії?

До 24 лютого Варшава не хотіла надавати Україні летальну зброю. Сьогодні ж Польща, а конкретніше – Ряшів, стали «хабом військової допомоги» України, Перемишль є важливим осередком для біженців.

Польща також має спільний кордон із росією – з калінінградською областю. Мілітаризація цього регіону становить для Польщі суттєву загрозу.

Важливу роль відіграє також так званий сувальський перешийок, тобто частина польської території, що відокремлює калінінградську область від Білорусі. По прямій це менше 70 км. Завдяки військовому потенціалу, накопиченому в калінінградській області, росія може відрізати країни Балтії від інших членів Північноатлантичного альянсу.

У нинішній ситуації Польща, як член НАТО, що межує з росією, Білоруссю та Україною, яка є жертвою російської агресії, може вважатися «прифронтовою державою». ■

Записав Ігор ЩЕРБА

Шлях біженки

Приблизно за тиждень до війни я висловила свої думки та побоювання у дописі до «Нашого слова» і ще тоді, попри обіцянки путіна відвести війська, я була впевнена, що терористам довіряти не можна. На жаль, виявилось, я мала рацію.

23 лютого я святкувала день народження. Увечері ми зібралися з друзями, пили шампанське і ласували київським тортом у нашій квартирі у передмісті Києва, в Ірпені. Якесь внутрішнє тривога, звісно, була, але ми жили з нею вже понад три місяці і навіть дещо звикли. Я зазвичай лягаю спати пізно, а після святкування і взагалі забарилася, лягла десь о другій. Але вже за дві години прокинулася від гучних вибухів: за кілька кілометрів від нашого дому – Гостомельський аеропорт. Крім того, що там перебувала «Мрія» (найбільший у світі літак, який сконструювали в Україні), цей аеропорт – ще й військового призначення. Оразу коло мого дому – військовий госпіталь, а за ним – частина дислокації Національної гвардії України. З таким сусідством я і зустріла перший день війни: вибухи були дуже гучні і зовсім поруч, літа-

ки та гелікоптери над дахами наших мирних будинків почали гудіти вже за кілька годин після початку вторгнення. Наша квартира – мансардна, на останньому поверсі будинку, який згодом як ілюстрація жакливого руйнації буде показаний журналістами усього світу. Але поки, 24 лютого зранку, він ще цілий.

Чоловік працює в сфері нацбезпеки, в РНБО, його розбудили телефоном практично з першими вибухами. Він швидко зібрався і поїхав на роботу, а що робити нам з дитиною далі – я мусила вирішувати сама.

Паніка не дала мені сконцентруватися (і нині я себе за це найбільше картаю), і я практично нічого не збрала. Залишила все найважливіше, що може бути з матеріального: сімейні світлинки, надруковані і на жорсткому диску, наші медичні картки, дитячі – хрестик, вишиванку, крижму і решту з хрестин, вишиті рушники покійної свекрухи, безліч картин моїх друзів-художників, подаровані цінні ікони, мою сповнену найважливіших книг бібліотеку тощо. Все інше можна купити знову, хоча це теж втрачені роки нашої важкої праці. Але цінні речі потрібно брати завжди. Проте я взяла дійсно найважливіше – дитину і рюкзак з документами. І вибігла до автівки. Та проблема була в тому, що під будинком уже зібрався затор на виїзд з міста, а солярки я мала не так щоб аж багато. Ми повернулися до оселі. Думки проносилися блискавично, але одне, що я зрозуміла точно – ночувати в квартирі буде неможливо, ворожі гелікоптери літали прямо над головою. Потім я дізналася, що прямо над нами того дня їх кружляло близько 40 одиниць. Наша армія уже з перших хвилин по них стріляла і збивала. Коли один з вертольотів впав десь неподалік, я від страху мало не вмерла – мала відчуття, що летить про-

сто на наш дах. Після цього я ще раз схопила доньку і цього разу поїхала попри страшні затори. Назавжди.

Першу ніч ми ночували в подруги у Київській області, за 60 км від нашого дому. Гадали, у неї буде безпечніше, але літаки-винищувачі кружляли і там, тож наші діти спали у ванній. Уже зранку наступного дня ми поїхали до Хмельницького. Зазвичай туди їхати 3-4 години від Києва, але 25 лютого ми діставалися путівцями і сільськими шляхами весь день до пізньої ночі. Пробили колесо, об'їжджали непрацюючі мости.

26 лютого ми дійшли до Коломиї, до моєї мами. Здавалось, там буде безпечніше. Але постійно лунали повітряні тривоги, зачувши які, слід було бігти до бомбосховища, що знаходилося в приміщенні дитячого садка неподалік. Після кількох діб майже без сну, бігання ночами з дитиною ми вирішили їхати до Європи.

1 березня пізно увечері, після черги на кордоні, ми опинилися в Румунії. Сказати, що я була вражена – нічого не сказати: волонтери просто на кордоні взяли нас у свої обійми, нагодували, напоїли гарячим чаєм, вставили румунські сімки в телефони і повезли на ночівлю у прекрасний дачний будиночок на озері. Там були чисті постелі, повний холодильник, інтернет і спокій, якого нам так бракувало. Залишатися можна було скільки завгодно, але ми поїхали далі і простояли цілий день у черзі на угорському кордоні. Це найнеприємніша частина цієї втечі: угорці, порівняно з іншими нашими сусідами, виявилися холодними, непривітними, на кордоні підтримувати біженців продовжували все ті ж румунські волонтери. Ми заїхали до Угорщини пізно увечері, але шукати нічліг мені там зовсім не хотілося. Ще до публічних і офіційних заяв

Віктора Орбана було зрозуміло – угорці не наші друзі. Зорієнтувавшись по карті, я порохувала, що за кілька годин доїду в Словаччину до Кошиць, і там заночуюмо. Так і зробили, але біда в тім, що в Кошицях вночі не було вільних готелів. Взагалі. Попорпавшись у інтернеті, я поїхала у сусіднє містечко, за 40 км звідти, і там знайшла хостел. Друга наша європейська ніч минула в старезному словацькому хостелі, безпечно і тихо.

Наступного дня ми заїхали до Польщі. І тут я мушу сказати, що в Польщі чомусь як українка я справді відчувала себе у безпеці. Навіть їхати було легше. Ми мали план дістатися до Кракова, де наші київські друзі завдяки мережі знайомих знайшли польську родину, яка готова була нас прийняти на нічліг. Ця родина насправді запрошувала залишитися ще хоч на кілька днів, але нашою кінцевою метою була Німеччина, і ми не хотіли зволікати. Там, у Кракові, було дійсно класно. Нас просто обійняли і заколисали. Ми цілий вечір розмовляли з господинею дому під вино про все на світі. Я на якісь хвилини навіть забувала, що отаке моє життя з вином, довгими вечірніми розмовами вдома уже позаду. Його більше нема.

На четвертий день ми дійшли до Берліна, там нас прийняла моя колишня співробітниця з Deutsche Welle Akademie, з якою я співпрацювала в Україні. Та це ще був не кінець. Ми їхали далі, і згодом побували в кількох містах, готелях і гуртожитках. А сьогодні, через 4 місяці після подоланого шляху, я пишу цей текст у першій окремій квартирі в німецькому місті Брауншвайг, яку ми орендували з донькою після численних переїздів. Нині – це наш дім, адже рідну оселю знищили росіяни. ■

Жанна КУЗНЕЦОВА

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Концерт «Відчуй Україну»

Ще одна унікальна можливість послухати переможенця цьогорічного Євробачення наживо. «Kalush Orchestra» виступить 22 липня біля озера Чос у місті Мронгово (Вармінсько-Мазурське воєводство) під час добродійного концерту «Відчуй Україну».

Крім переможців Євробачення, у Мронгові у міському амфітеатрі виступатимуть гурти «Wellboy», «Jerry Heil», «KAZKA», «DAYTON», Маріанна Дружинець та польський репер Sarius.

Організував цей захід благодійний фонд «Głos Women Ukraine» в межах допомоги українкам у Польщі та на знак вдячності польському народу, від якого українські жінки отримують допомогу та підтримку. Мета концерту — збір коштів на допомогу біженкам і дітям, постраждалим під час війни, та всім людям, які потребують опіки та захисту. Місце проведення концерту: амфітеатр у Мронгові, Яшурча Гура 10.

Приєднаймося до збору коштів на «Байрактар» для України!

У Польщі розпочали збір коштів на купівлю безпілотника «Байрактар» для української армії. Ініціатором є польський журналіст Славомір Сераковський.

«Увечері було 1,5 мільйона, а вранці — вже 1,75 мільйона! Уявіть, яка це допомога! Подяки від українців надходять звідусіль. Давайте продовжувати, тому що це має сенс, скільки би ми не зібрали!» — написав на фейсбук-сторінці на другий день акції журналіст.

Сераковський розповів, що його надихнули, зокрема, литовці, які за короткий час (за неповних чотирьох днів) зібрали аж п'ять мільйонів євро на покупку турецького ударного безпілотника для України. Коли необхідна сума була готова, виробник дронів був настільки приголомшеним ініціативою, що вирішив просто подарувати повністю укомплектований «Байрактар», а гроші, що призначалися на це, запропонував витратити на підтримку України.

У Польщі збір проводять на сайті zrzutka.pl, він називається «Kurpy Bayraktara Ukrainie!»

«Давайте не будемо пасивно спостерігати, як росіяни вбивають українських дітей та руйнують міста. Візьмімо участь у цій битві. Давайте скинемося на найефективнішу зброю!» — йдеться в описі ініціативи.

«Литовці зібрали кошти миттєво, і фірма, що виготовляє „Байрактари“, вирішила віддати безпілотник Україні безкоштовно, а зібрані гроші перерахувати на допомогу населенню. Пізніше так само відбулося і з наступним збором коштів на три „Байрактари“! Тепер наша черга. Пам'ятає Бучу, Ірпін, Маріуполь? Візьмімо участь у цій боротьбі. Придбаймо польський „Байрактар“, — закликає автор ініціативи. Один дрон коштує 4,5 млн злотих.

«Якщо ми зберемо менше, то все перерахуємо на потреби ЗСУ через Національний банк України. Так само зробимо і з надлишковими коштами, якщо зберемо більше. Діймо!», — наголошує журналіст Славомір Сераковський.

Збір триває до 28 липня.

У Польщі приєдналися до світового рекорду виконання пісні «Ой у лузі червона калина»

Фото з фейсбук-сторінки Генерального консульства України в Кракові

У День Конституції, 28 червня, співробітники Генерального консульства України в Кракові на чолі з генконсулом Вячеславом Войнаровським провели

масштабну акцію зі встановлення світового рекорду одночасного виконання у всіх куточках світу відомої пісні «Ой, у лузі червона калина!». До неї долучилася численна українська громада Кракова на чолі з головою місцевого гуртка ОУП Андрієм Олійником.

«Пісня, що підіймає дух і нагадує про наше коріння та культурну ідентичність, стала неофіційним гімном війни в Україні», — пишуть на фейсбук-сторінці консульства. За підрахунками організаторів, у дворі Королівського замку на Вавелі зібралося понад 200 осіб.

Схожу акцію провели українці у Вроцлаві.

Загалом вона об'єднала 47 країн світу, а центром ініціативи було місто Львів. З такою ідеєю виступив Міжнародний штаб допомоги українцям. Натомість організувала все Львівська обласна військова адміністрація. На фото — учасники акції у Кракові.

Російська техніка у Варшаві

27 червня на Замковій площі у Варшаві відбулось урочисте відкриття виставки «За нашу і вашу свободу». На ній можна побачити основний бойовий танк російської армії — Т72Б, самохідну артилерійську установку «Мста-С» та іншу військову техніку, знищену або захоплену українськими бійцями під час боїв.

«Багато людей у Європі, зокрема, й у Польщі, стверджували, що російська армія непереможна, що РФ настільки жадлива, що потрібно порозумітися з нею — байдуже, якою ціною. Ця техніка, знищена українськими військовими, є доказом того, що рішучість, мужність та професіоналізм роблять перемогу над росіянами можливою», — зазначив під час відкриття виставки очільник канцелярії голови Ради міністрів Польщі Міхал Дворчик.

Радник-посланник Посольства України Олег Куць, своєю чергою, сказав, що його тішить старт виставки саме у Варшаві. «Польща була першою західною країною, яка відреагувала на варварське вторгнення росії. Увесь світ стає свідком того, як Україна разом із Польщею сміливо бореться проти російської агресії. Я вірю і переконаний, що з такими друзями та надійними партнерами ми обов'язково переможемо, а російська зброя буде в містах Європи лише експонатом», — наголосив український дипломат.

Подібні виставки планують показати і в інших країнах Європи.

Польсько-український Марш рівності

Фото — з фейсбук-сторінки організаторів («КиївПрайд»)

25 червня у Варшаві пройшов 23-й Марш рівності. Цього року він особливий з кількох причин. По-перше, його організували спільно з «КиївПрайд» (KyivPride), адже у зв'язку з війною аналогічний захід не змогли провести у Києві. Багато хто з учасників вийшов із закликами звільнити захисників Маріуполя, підтримати Україну та притягнути путіна до відповідальності. Окрім веселкових прапорів, були також українські.

Особливим марш цього року був також через те, що вперше на ньому не було ані кордонів поліції уздовж маршруту, ані натовпів противників заходу. Натомість хода дійсно була різнобарвною та різноманітною, а об'єднувало її гасло «За нашу і вашу свободу».

У Познані з'явився сквер Захисників України-2022

23 червня в Познані відкрили сквер Захисників України-2022. Він розташований поблизу мосту Святого Роха, на перехресті вулиць Серафінек та Траси Курницької. Про це повідомляє міський сайт roznan.pl.

«Ця подія — це символічний жест підтримки від мешканців Познані для українців та українок, які переживають трагедію війни», — підкреслив під час урочистого відкриття Патрик Павелчак, директор офісу мера. Він також згадав про Познанський червень '56:

«Свобода, прагнення до якої було криваво придушене на вулицях нашого міста, є частиною познанської ідентичності. Сьогодні мешканці міста у цьому прагненні солідарні з Україною».

Познанський червень, або Познанські протести — це перші в історії соціалістичної Польщі загальні вуличні страйки, що відбулися 28-30 червня 1956 року. Вони були жорстоко придушені армією та силами правопорядку.

Ініціювали відкриття скверу Захисників України місцеві громадські організації, які ще наприкінці лютого почали збирати підписи під петицією. Невдовзі документ з проханням про створення скверу на честь українських героїв передали до міської ради Познані.

«Ідея того, аби в публічному просторі Познані з'явилося пам'ятне місце, присвячене героїчним українцям, що борються за свою і за нашу свободу, за волю усієї Європи, з'явилася вже в перший день після початку повномасштабної війни. Міська рада швидко приступила до пошуку відповідного місця і одностайно заявила, що злочини російської федерації на території України неприпустимі», — розповів Гжегож Ганович, голова міськради.

Проект створення скверу ухвалили одногосно на початку квітня. Фото з сайту roznan.pl

Повернення мит на ввезення авто та інших товарів в Україну

21 червня Верховна рада України (ВР) проголосувала за повернення мит та податку на додану вартість (ПДВ) на імпортовані товари. Нові зміни вступили в дію з 1 липня.

Нагадаємо, що наприкінці березня цього року ВР на період воєнного стану ухвалила рішення про скасування ввізного мита, ПДВ та акцизного податку для транспортних засобів. Через це на польсько-українському кордоні утворилися величезні черги, там доводилося чекати навіть по кілька днів. На це скаржилися волонтери, які доставляють допомогу з Польщі в Україну. Одного разу, наприклад, черга на переході в Медичі-Шегині починалася у передмісті Перемишля, який знаходиться за кільканадцять кілометрів від кордону.

Нові зміни означають, що з 1 липня знову діють старі правила оподаткування та сплати мита. Це стосується й розмитнення автомобілів, ввезених в Україну з-за кордону.

Слід додати, що так зване «нульове мито» зберігається для транспортних засобів, які закупили для потреб ЗСУ та територіальної оборони. Такі автівки заводитимуть за спеціальною процедурою — як гуманітарну допомогу, з відповідними супровідними документами.

Авіаперевізник пропонує роботу для українців, що проживають у Польщі

Угорський авіаперевізник Wizz Air кличе українців, що живуть в Польщі, долучитися до екіпажів компанії на таких базах: Лондон, Кардіфф, Будапешт, Дебрецен, Тирана, Ларнака та Кутаїсі. Про це пише сайт grynek-lotniczy.pl.

«Ми раді оголосити про нові вакансії для громадян України, які бажають приєднатися до команди бортпроводників у Лондоні-Лутоні, Лондоні-Гетвіку, Кардіффі, Будапешті, Дебрецені, Тирані, Ларнаці та Кутаїсі. Нещодавно ми створили понад 100 робочих місць для українських працівників у Польщі. Настав час зробити наступний крок в інших країнах. Робота у Великій Британії, Албанії, Кіпрі, Угорщині та Грузії може стати чудовою можливістю для розвитку. Світ чекає на вас!», — заохочує Андраш Радо, старший менеджер з підбору бортпроводників компанії.

Wizz Air запрошує як українців із досвідом роботи, так і тих, хто раніше не працював у сфері авіації. У компанії обіцяють забезпечити нових членів екіпажу конкурентоспроможною зарплатою, зручним місячним графіком роботи та вибором кар'єрних можливостей: йдеться про самореалізацію як тренера, спеціаліста з обслуговування клієнтів, а також про участь у програмі «Від бортпроводника до капітана».

Ми повідомляємо про це, адже багато представників нашої громади знайомі з громадянами України, які були змушені тікати від війни і зараз шукають роботу. Тому просимо передавати їм таку інформацію.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

ПОДІЇ

Нова бібліотека чекає на українців

В Українському домі у Варшаві нещодавно відкрилася бібліотека. Кожен, хто любить читати, може прийти сюди і вибрати книжки українською, польською чи англійською мовами. Про літературу, яка тут є, як можна записатися, та про аудиторію закладу розповідає керівник бібліотеки Олександр Пестриков (на фото).

Коли відкрився ваш заклад і що надихнуло на його створення?

Для читачів ми відкрилися нещодавно, лише два місяці тому, 19 квітня. Але фактично бібліотеку створили раніше — як службову для фахівців нашого фонду. Спершу тут була література, яка допомагала нам у роботі. Наприклад, словники, довідники, книги з історії України, Польщі, з проблем міграції. Ще до початку війни до нас приходили українці, бачили книги на полицях і часто цікавилися, чи можна взяти щось почитати. А у березні почали питати ще більше. Насправді не тільки хлібом насущним живуть люди. Духовна сторона також дуже важлива.

Отак поступово й народилася ідея розширити літературний фонд. Директорка організації вирішила, що бібліотека стане публічною, раз є така потреба. І ось зараз ми з радістю приймаємо нових читачів.

Скільки книг у вас зараз? Як вдається поповнювати колекцію?

Наразі у нас є 2200 примірників. Це література художня, науково-публіцистична, дитяча та юнацька. Є класика, багато книжок сучасних українських письменників. Це, наприклад, Сергій Жадан, Артем Чех, Катерина Калитко, Андрій Любка, Роман Малиновський, Тарас Прохасько, Катерина Бабкіна, Юрій Андрухович. Частина цих видань нам подарували українці, які багато років живуть у Варшаві. Також свої романи віддавали автори, які раніше проводили презентації тут, в Українському домі. Кілька книг нам принесли біженці. Ще ми закупили популярну літературу на книжковому ярмарку, що проходив нещодавно у столиці. Плануємо найближчим часом ще розширювати наш фонд.

Скільки читачів уже є у бібліотеці? Як можна записатися та які у вас правила?

На сьогодні у нас є 139 постійних читачів. Щоби записатися, потрібно прийти з паспортом, заповнити невелику анкету. Брати можна дві книги на два тижні. Якщо ви не встигли їх прочитати, потрібно зателефонувати і повідомити про це. Але бажано повертати все вчасно, бо читачів стає дедалі більше, а книжок поки що небагато.

Який графік роботи бібліотеки?

Ми працюємо 3 дні на тиждень: у вівторок, середу та четвер, з 16 до 19 години. Це пов'язано з тим, що поки у нас немає відповідної зали. Наразі полиці

стоять у коридорі. Але до кінця літа плануємо переїзд у зручне, просторе приміщення. Тоді зміниться і наш графік. Ми би хотіли працювати п'ять днів на тиждень, з ранку до вечора. Нам можна зателефонувати за номером +48 515202 449.

Чи не виникає проблем із поверненням книг? Адже багато людей приїжджає до Варшави ненадовго, а потім їдуть далі.

Знаєте, нам щастить. У нас майже всі читачі відповідальні та чесні. Досі книжки повертали вчасно. Лише одна людина вже місяць не з'являється. Можливо, виникли якісь життєві труднощі. Сподіваюся, що вона теж прийде незабаром.

У вас такі різні читачі — це дорослі, діти та підлітки. Хто приходить найчастіше?

Наша основна аудиторія — це діти та молодь. Вони по-справжньому люблять паперові книги, хоча у них є й сучасні гаджети та доступ до електронних версій. І вони найчастіше приходять до бібліотеки. Щиро кажучи, мене це надихає. У нас чудові тінейджери. Читають, думають, розвиваються. Для них ми хочемо закупити ще більше нових книг: підліткові романи, молодіжні детективи, фантастику та інше.

Чи будуть у вас знову, як і раніше, відбуватися творчі зустрічі з письменниками та поетами?

Так, ми плануємо до кінця літа повернутися до нашої доброї традиції та організовувати такі зустрічі з сучасними авторами у новому приміщенні бібліотеки в Українському домі. Тож приходьте до нас і запрошуйте друзів. ■

Віолетта ЛУНЬОВА
Фото авторки статті

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

Яцек Полевський з Познані поїхав до Бучі через хліб

В містечку Буча Київської області теплого квітневого дня в українських солдатів вдалось несподіване свято. Їм принесли свіжий, домашній, ще паруючий теплом з печі хліб. Спочатку відмовились. Мовляв, нам «гуманітарку» приносять, ми продукти маємо, але як відчули запах справжнього хліба, то одразу передумали. Їли навіть без закуски, розповідали про дім. Усміхаючись, дивився на них Яцек Полевський, поляк, що приїхав з Познані до Бучі, аби цей самий хліб випікати.

— Був шокований, коли побачив новину про війну, — розповідає Яцек Полевський, пекар з Познані. — Не вірив, що в XXI столітті це можливо. І до сьогодні не розумію, кому це все потрібно. Коли побачив страшні фото з Бучі з розкиданими вулицею тілами, то вирішив, що треба їхати допомогти. Це була вже не війна, а якась крива різня цивільних російськими солдатами. Оскільки я пекар, то не довго думав, що робитиму в Україні.

В Бучі Яцек Полевський випікав хліб у пекарні «Хатинка пекаря». Безкоштовно роздавав його місцевим та солдатам. Приїхав до України разом із 21-річним сином та другом.

— Коли родина почула про мою ідею поїхати до України, то покрутили пальцями біля скронь, назвали божевільним. Лише син захотів поїхати зі мною. Два дні думав, чи брати його, та все ж погодився, бо вже дорослий, і це його рішення. Перед подорожжю написав допис у фейсбуці, організував збір грошей на борошно. Просив тільки 10 тисяч злотих, а мені за кілька годин перерахували понад 40 тисяч злотих. Це свідчить про те, що поляки дуже співчують українцям, сприймають війну як власну трагедію. Наші культури та ментальності схожі. Любов до хліба, землі, борошна, розмови за столом, щирість, гостинність — це все подібне між нами. Останні 50 років ми були далеко одне від одного, але зараз такий час, що вимагає єднання. Давно мене вражає те, наскільки українці близькі Польщі, прекрасно знаходять з поляками спільну мову, товаришують, одружуються, працюють. Це йде на користь польському суспільству. У моїй пекарні працює двоє українців — чоловік з Харкова і жінка з Полтави. Остання дуже соромилась, що не знає польської мови. Тоді поставив її працювати в магазин, щоб говорила з клієнтами. Була страшенно налякана, але вже за кілька годин прекрасно давала раду, подолала мовний бар'єр. Потім ще й дякувала.

В Україні Полевський до війни був тричі.

— Не маю жодного родича в Україні, тому навіть не знаю, чому став українофілом. Просто люблю східну атмосферу, смачну горілку та красивих дівчат, — сміється Полевський. — Бував у Львові, Кам'янці-

Фото з фейсбук-сторінки героя статті

Подільському, Коломиї, Івано-Франківську. В Україні все дихає великими просторами, степами, полями, і це мене заспокоює. В Польщі всього понатикано на квадратний кілометр. Може, тому українці спокійніші, скромніші за поляків. Всі ці фактори і вплинули на моє рішення їхати. Дорога вдалась без пригод. До Київської області не було жодних слідів війни. Тільки бачив кілька знищених російських бронетранспортерів та підірваних автозаправних станцій. Чули кілька сигналів повітряної тривоги. Були і блокпости, але їх завжди минали без проблем. Допомогало те, що з Польщі. Люди знали, скільки добра зробила моя країна, тому були дуже приязними зі мною.

З Польщі Полевський привіз 500 кілограмів борошна. Дорогою до Львова закупив ще 650 кілограмів.

— В Бучі я вже бував до цього. Там навіть залишився знайомий, який дав нам дах над головою, доки ми там перебували. Пекарню ж шукав через Google Maps. Знайшов тільки одну — «Хатинку пекаря». Написав власнику, і ми домовилися зустрітись в Києві. Там і заночували. Власник пекарні ще сам не був у Бучі після початку

війни, боявся, та наступного дня поїхав. Зробив фото та відео пекарні. Втішилися, що піч там ще працює. Але росіяни покрали ложки, ножі, виделки, навіть форми для випічки. Наступного дня купили це все в Києві та вирушили до Бучі. Спочатку тільки прогрівали піч, а як переконалися, що працює, наступного дня випекли вже перші 30 хлібин. Зараз пекарня випікає до 300 хлібин на день. Роздавали безкоштовно солдатам та місцевим. Проблем з мовою не було, бо як даєш людям хліб, то і комунікація налагоджується. Та і мій друг добре говорив російською. Нас часто кликали до столу. Навіть син, який ані слова російською чи українською не знає, подружився з місцевими дядьками, до яких ходив у гості. В Україні він навчився допомагати людям. Коли дивилися медіа, то показували тільки негативні аспекти війни, а в Бучі на власні очі бачили, як повним ходом йде процес відбудови будинків, прибирання вулиць, впорядкування, люди прагнуть повернутися до нормального життя. Побачив, що таке це нормальне життя, які відкриті, охочі до комунікації люди тут живуть і що все можна втратити. Зрозумів, що не треба зосереджуватися на зароблянні та відкладанні грошей. Жити треба тут і зараз, і нічого не боятися. Приходила до нас одна бабуся і розповідала, що навалу росіян переживала в Бучі, бо не було куди тікати. Так до неї в хату прийшов один бурят з пістолетом. То бабуса довго не питалася, хто і навіщо. Голими руками скрутила його і ковпачком виштовхала за двері. Відвага українців вражає!

Володимир Зеленський під час зустрічі з Анджеем Дудой в промові згадав про Яцека Полевського, подякувавши за допомогу.

— Моя допомога не така вже й значна. Швидше, Зеленський згадав про мене як про жест конкретної допомоги від поляка в Україні. Це символ нашої єдності. Росія напала не на Україну, а й на Польщу і на всю Європу, тому маємо об'єднатися.

Яцек Полевський створив власний фонд, що спрямований на допомогу локальним пекарням та млинам в Україні.

— Фонд підтримуватиме тільки малі родини пекарень та млинів. На великих пекарнях невисока якість хліба. Сам планую наприкінці червня (*інтерв'ю було записане на початку червня, — ред.*) їхати до Харкова, щоб знайти пекарню та випікати хліб там, де цього потребуватимуть. ■

Ірина ШЕВЧЕНКО

УКРАЇНА

Пес Патрон: як живе герой українців поза роботою

Пес Патрон – зірка українського інстаграму та твіттера. Основна робота пухнастого полягає у допомозі з розмінування територій. Фронт робіт чималий, адже тільки за попередніми прогнозами влади, на цей процес Україні потрібно щонайменше 5-7 років. Патрон працює у Чернігівській області, однак поза роботою хвостатий любить і звичайні собачі пустощі, а ще обожає сир, яким його частують колеги в ДСНС (українській Державній службі із надзвичайних ситуацій). Про те, як живе Патрон поза роботою, чим займається і як допомагає перемогти окупантів – читайте в матеріалі.

Будні чотирилапого сапера

Джек-рассел-тер'єр – це мисливська порода короткошерстих собак. Власне, саме до цієї когорти пухнастих і належить пес Патрон. Першочергово наш герой мусив би мати зовсім іншу долю. Його господар, Михайло Ільєв, працює начальником групи піротехнічних робіт та підводного розмінування Головного управління ДСНС у Чернігівській області. Собаку йому подарував син – родина довго шукала домашнього улюбленця, та все ж вирішила зробити вибір на користь енергійної породи. Вже змалку цуцику прогнозували зіркове майбутнє – міжнародні виставки та перемоги на змаганнях.

Однак доля вирішила інакше, і тепер замість престижних нагород Патрон отримав любов усієї України. Пухнастий службовець допомагає колегам знаходити ворожі міни, які залишили російські окупанти, та щодня рятує десятки людських життів, адже, на жаль, випадків, коли цивільні підриваються на боеприпаси, в Україні багато. За останньою інформацією, понад 30 мільйонів гектарів території – заміновано.

На рахунку Патрона вже 236 знайдених вибухонебезпечних предметів. Крім саперської роботи, песик також відволікається на важливі брифінги – разом із господарем він часто присутній на зустрічах із журналістами, втім, розмови втомлюють собаку, тож часом він засинає. Люблять чотирилапого і діти – за допомогою Патрона маляття проводять інструкції, як правильно поводитися із небезпечними предметами на вулиці.

Важливі побачення

З українською зіркою познайомився також прем'єр-міністр Канади Джагастін Трюдо. На початку травня політик завітав до України, щоби висловити підтримку. Трюдо був присутній на церемонії вручення нагороди Патрону.

Крім канадського політика, хвостатий потоваришував і з українськими знаменитостями, зокрема з мандрівником Антоном Птушкіним, який походить із Луганська. Разом із ютуб-блогером пес випустив власний мерч – футболки із зображенням Патрона дуже популярні, а всі кошти з продажу направляють на потреби саперів ДСНС: це допомога пораненим, сім'ям загиблих, різноманітна техніка для полегшення пошуку та знищення боеприпасів.

Важливим інструментом взаємодії для собаки є соцмережі, зокрема твіттер та інстаграм. Патрон допомагає збирати кошти на підтримку притулків для тварин та підбадьорює аудиторію розважальним контентом.

▲ Володимир Зеленський у присутності Джагістіна Трюдо вручив Патрону нагороду. Джерело: Офіс президента

Джерело: пресслужба ДСНС

Нещодавно красунчик отримав премію на кінофестивалі у Каннах – це одна з найпрестижніших нагород для собак. «PalmDogManitarian» Патрону її вручили за зв'язок між людством і собаками. Однак не все так втішно. Власник собаки Михайло Ільєв під час церемонії нагородження виголосив промову, у якій закликав світ давати Україні більше зброї, щоби вона могла швидше перемогти окупантів, але ці слова вирізали.

Не обходяться будні Патрона і без добрих справ. Так, талісман чернігівських саперів відвідав онкохворих дітей у столичній лікарні «Охматдит». Такий візит підняв настрій і малюкам, і медичному персоналу. До слова, у перші дні війни цей заклад обстріляли росіяни, десятки дітей були змушені ховатися у підвалі. Наразі тут продовжують боротися за життя важкохворих малюків.

1 червня, у День захисту дітей, Патрон завітав до Львова, де мав важливу зустріч із родинами, які були змушені тікати від війни. Візит не пройшов безрезультатно – кмітливий львів'янин нещодавно виставив на продаж на платформі OLX миску, з якої ласував собака. За такий лот хочуть викупити 15 тисяч гривень, а кошти – передати армії.

Собачі будні

Безсумнівно, пес Патрон – українська зірка та талісман для саперів. Навіть «Укрпошта» заявила про можливий випуск марки з собакою, а місцеві митці вже присвятили улюбленцю дітей патріотичні мурали. Знайти їх можна в Ужгороді (парк стадіону «Авангард») та у Києві (парк «Відродження»). Однак, окрім зіркового життя, Патрон має й інше, домашнє – цей сміливий хвостатик грається з господарем, гризе іграшки та ласує твердим сиром.

Як згадував Михайло, собака навіть після важкого робочого дня любить бавитися, бігати та, звісно ж, поласитися. Енергійний сапер не дає сумувати і своїм колегам по роботі, піднімає настрій товаришам. Він відіграє важливу роль і через те, що завдяки Патрону вдається привернути увагу суспільства до наслідків російського вторгнення.

Сьогодні в Україні є й інші хвостаті зірки, які у різні способи допомагають у цьому людям. Зокрема, медійний вплив на закордонну аудиторію має кіт Степан із Харкова – муркотун разом з господаркою евакуювався закордон, а зараз допомагає своїм фоловерам у соцмережах збирати кошти для України. До слова, між Степаном і Патроном зав'язалася дистанційна дружба. Хвостаті вітають одне одного з престижними нагородами та нагадують світу про важливість допомоги у боротьбі проти росіян.

Наразі понад 20% України окуповані росією. ■

Тетяна СЕМАКОВСЬКА

ПУЛЬС УКРАЇНИ

рф перейшла до нової стратегії – масово обстрілювати цивільну інфраструктуру в Україні. Після важких вихідних 25-26 червня, коли росія накрила обстрілами зокрема столицю, 27 червня російські ракети прилетіли в торговельний центр у Кременчуці Полтавської області. Він повністю зруйнований і згорів, загинуло 19 людей, більшість були працівниками магазинів, розташованих в ТЦ. Також 62 людини постраждали, з них 26 – госпіталізовано. За даними командування Повітряних сил, ракети росія випустила з далеких бомбардувальників Ту-22М3, пуски здійснювалися з Курської області. Президент України Володимир Зеленський назвав це одним з найбільш зухвалих терористичних актів в історії Європи. 1 липня вдарили по Одешині: одна ракета влучила в 9-поверховий житловий будинок, друга – в базу відпочинку в Сергіївці Білгород-Дністровського району. Загинуло 14 людей, ще 30 осіб постраждали, з них 3 дітини. Ракетного удару завдали літаки стратегічної авіації з напрямку Чорного моря. 3 липня найпотужніших за останній час обстрілів зазнало місто Слов'янськ на Донеччині; за попередніми даними, серед шістьох загиблих є одна дитина. Треба зазначити, що систематичні обстріли усієї території України продовжуються кожного дня – так, наприклад, Миколаїв з початку війни не був під ударом лише 18 днів. Володимир Зеленський вважає, що росія цілеспрямовано чинить терор, обстрілюючи житлові будинки та цивільні об'єкти, про випадкові влучання ракет тут не йдеться.

«Байрактари» Україна отримає даром. Турецька компанія Baykar, виробник безпілотників «Байрактар», не візьме 600 мільйонів гривень, які зібрані українці через благодійний фонд Сергія Притули. «Байрактари» для українського фронту компанія віддасть безкоштовно. «А зібрані кошти ми просимо спрямувати на допомогу в боротьбі народу України. Ми зворушені цією солідарністю та рішучістю перед обличчям, здавалося б, нездоланих викликів», – йдеться в заяві компанії. Нагадаємо, українці на заклик шоумена та волонтера Притули за три дні зібрані гроші на 4 безпілотники для ЗСУ замість запланованих 3.

Частина «азовців» повернулася додому. Після чергового обміну полоненими з полону повернулися 144 українські захисники. В Головному управлінні розвідки України повідомляють, що це найбільший обмін від початку повномасштабного російського вторгнення. «Зі 144 звільнених – 95 оборонців «Азовсталі», серед них – 43 військовослужбовці полку «Азов», – йдеться в заяві ГУР. Серед звільнених 23 офіцери та 69 військовослужбовців сержантського та старшинського складу. Найстаршому зі звільнених виповнилося 65 років, наймолодшому – 19. «Більшість звільнених українців мають важкі ушкодження: вогнепальні та осколкові поранення, вибухові травми, опіки, переломи, ампутації кінцівок. Всі вони отримують належну невідкладну медичну та психологічну допомогу», – повідомили в розвідці.

З 29 червня між Україною та Євросоюзом запрацював так званий «транспортний безвіз» – відтепер українські перевізники необмежені в кількості поїздок територією ЄС. Підписано Угоду про вантажні перевезення автотранспортом, що скасовує українським транспортникам необхідність отримання дозволів для двосторонніх і транзитних перевезень європейською територією. Угодою також передбачене спрощення визнання водійських документів: Україна і Євросоюз звільняють власників водійських посвідчень, виданих однією зі сторін, від вимоги мати міжнародне посвідчення водія. Це важливо для тих українців, котрі мають водійські посвідчення старого зразка. Такий «безвіз» допоможе заощадити час, який не потрібно буде витратити на бюрократичні процедури, унеможливить невмотивовані зупинки українських вантажівок на кордонах чи на європейських автошляхах, а також заощадить українцям кошти, адже за видачу дозволів деякі країни (зокрема, Угорщина) вимагали плату. Заступник міністра інфраструктури України Мустафа Наєм прогнозує, що вже найближчим часом обсяг вантажних перевезень зросте у 5-7 разів порівняно з довоєнним періодом, а це додаткова валютна виручка для підірваної війною економіки України. «Угода про вантажні автомобільні перевезення плюс рішення ЄС щодо скасування мит і тарифів на українські товари дають нашому бізнесу економію в десятки мільйонів доларів, а головне – відкривають для української продукції неможливі можливості на європейських ринках», – вважає прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

ПОДІЇ

Ювілей партнерства Дубно – Гіжицько

У Гіжицьку 25 червня відсвяткували 20-ліття партнерства з українським Дубном. Відбулася підсумкова конференція, дискусія про війну в Україні, відкриття виставки «Не закривай очей» та музично-ліричний концерт.

У співпраці міст активну участь бере Мазурський відділ та гіжицький гурток Об'єднання українців у Польщі. Слід зауважити, що договір між містами був підписаний у 2000 році, але через пандемію святкування перенесли на цей рік. Ніхто не очікував, що це буде час, коли один із партнерів страждатиме від війни, а другий одразу включиться у його підтримку. Про таке реальне втілення дружби йшлося у мультимедійній презентації, присвяченій ювілею. На конференції роздумами поділилися: мер Дубна Василь Антонюк, бургомістр Гіжицька Войцех Івашкевич та його попередники – Мар'ян Лемеха (підписував договір про партнерство) та Йоланта Пйотровська (нині – віцемаршалка Вармінсько-Мазурського воєводства). У відеозверненні вітання та подяку за підтримку під час війни передав підписант договору з українського боку Віталій Никитюк. Він був мером Дубна у 2000-2006 роках.

«Момент випробувань уже позаду. Наше партнерство – тривале і назавжди», – відзначив бургомістр Гіжицька Кшиштоф Івашкевич. Він підкреслив, що пандемія та варварська війна дещо сповільнили співпрацю, але не зупинили її. Йоланта Пйотровська за-

▲ Ольга Попович, Ігор Житка, Павло Петночка

уважала, що в договорі немає жодного пункту, який би не був виконаний. Партнери спільно проводили культурні та спортивні заходи, організували літній відпочинок для дітей, обмінювалися досвідом на рівні місцевого самоврядування, робили тренінги для бізнесменів. Важливим моментом була й підтримка нацменшин – української в Польщі та польської в Україні. «Ми вчилися у вас справжнього патріотизму і того, як розвивати культуру на високому рівні», – сказала Йоланта Пйотровська.

Її слова підтвердив нинішній очільник Гіжицька, вказуючи на високий рівень музею Юліуша Словацького у Кременці. Як усі бургомістри, так і Мар'ян Лемеха оцінив внесок місцевого ОУП у розвиток співпраці. Він переконував також, що такі угоди вчать самоврядників думати на перспективу, а разом із тим – краще служити місцевим спільнотам.

Василь Антонюк, який є міським головою Дубна протягом 12 років, подякував за цей час активної дружби з Гіжицьком. Він підкреслив, що його місто завжди дивилося на Європу, зокрема на успіхи свого партнера у Польщі. «Звичайно, нам до вас ще далеко, але мери зі Сходу, які відвідують наше місто, кажуть що воно європейське», – розповів Василь Антонюк. Він підкреслив, що цей рік мав бути апогеем розвитку Дубна, оскільки вдалося залучити гроші з Києва та з європейських фондів: «Але стала війна. Ворог зайшов у нашу країну. Сьогодні розвитку немає». Посадовець підкреслив, що вся держава перелаштувалася на завдання, пов'язані із захистом від агресора. Мер подякував за підтримку польському суспільству, а особливо – президентові Анджеєві Дуді: «Поки б'ється серце України, Європа живе. Ми ніколи не здамо своєї держави, бо з нами є ви. Ви – перші, хто простягнув нам руку допомоги», – говорив Василь Антонюк. Він передав нинішньому і колишнім бургомістрам Гіжицька та лідерам місцевого ОУП спеціальні нагороди. Свої ювілейні відзнаки офіційним гостям передало також саме Об'єднання.

У дискусії, присвяченій ситуації в Україні, взяли участь історикня та головна редакторка «Українського альманаху» Ольга Попович, політолог і викладач Вармінсько-Мазурського університету Павло Петночка та журналіст Ігор Житка. Вони говорили, що росія з часів розвалу Радянського Союзу постійно намагалася створити структури, які дозволили би тримати сусідів у зоні впливу. Учасники заходу також обговорили найголовніші події української боротьби за незалежність і постійні спроби росії її унеможливити, результатом чого є сьогодення війна. Ольга Попович звернула увагу на те, що презентований учасникам репортаж «Маріуполь» – дуже символічний. Бо хоча місто знищене, воно залишається символом незламності українців. Це назавжди залишиться у свідомості російського президента. «Українці хочуть сильного лідера, але й прагнуть самі його вибирати. Росіяни потребують, аби хтось їм вказав на вождя. Це головна різниця між нами. Добре, що росіяни не знають нас так, як це їм здається», – відзначила Ольга Попович. Ще один учасник дискусії, Ігор Житка, на основі своїх репортажів розповів про переживання біженців, переважно жінок, які опинилися у Польщі. Спочатку їх займало головне – втекти, а вже потім – питання, пов'язані з перебуванням на чужині: звідки взяти харчі, одяг, де знайти роботу. Зупинившись на мить, вони плакали. Важко було з ними і говорити про Україну, бо тоді приходило усвідомлення, що вони – у безпеці, а їхні близькі, які лишилися на Батьківщині, – ні. Журналіст помітив також, що перебуваючи у Польщі, біженці намагаються не вживати російську мову. «Часом ти бачиш, що вони якось мить шукають українського слова. Це дрібниця, але тішить», – відзначав Ігор Житка.

Для голови Мазурського відділу ОУП найбільшим успіхом є просто

▲ Войцех Івашкевич

сам факт, що партнерство Гіжицька і Дубна триває вже понад 20 років. Символічним є те, що договір був підписаний у 2000-му в Гіжицьку під час Днів української культури. Голова вдячний, що, попри війну, приятелям із Дубна вдалося приїхати на святкування ювілею та цьогорічні Дні української культури. Зі свого боку ОУП та польські партнери в межах цих заходів організували збір коштів, які передадуть на потреби української армії. «Вірю, що ці гроші стануть в нагоді для поліпшення ситуації в Україні і в нашому партнерському місті Дубно», – відзначив Іван Пік. Він нагадав, що місьцеве ОУП має рахунок, який рекламує також влада міста, для благодійних пожертв для України. За словами голови, наразі вдалося також передати майже 60 тонн матеріальної допомоги. Окрім цього, за посередництвом ОУП в Україну привезли речі, зокрема пожежну машину, від партнерського для Гіжицька німецького міста Кверфурт. ■

Фото Григорія Сподарика

▲ Гурт «Надія» із Дубна

XXIII Дні української культури в Гіжицьку

У місті Гіжицько на Вармії та Мазурах 26 червня відбулися XXIII Дні української культури. Захід організував місцевий гурток Об'єднання українців у Польщі.

На сцені виступили, зокрема, артисти з Дубна, з яким Гіжицько в ці дні відзначало 20 років партнерства. У пам'яті глядачів точно залишиться польська пісня «Не пам'ятаєш, бо не можеш» та українська «Молитва за Україну», які виконав Ілля Гавриленко. Це твори про війну, які в наші часи молода людина повинна співати у пам'ять про визвольні змагання предків, а не як опис реальності, у якій живе.

Дубенчани з гурту «Надія» подарували глядачам добірку народних українських танців та пісень. Для українців це свято було не лише нагодою представити свої таланти. «Ми відчували вашу любов і підтримку, прагнення зробити все, аби діти відпочили і хоч трішки відволіклися від подій в Україні», — написала у своєму фейсбуці керівниця танцюристів з «Надії» Людмила Харин. Вона подякувала також місцевому ОУП та самоврядуванню за допомогу Україні і теплий прийом.

Наступними артистами з Дубна, які порадували публіку, був гурт «Музики»

та жіноче тріо викладачок Дубенської музичної школи ім. Миколи Лисенка. Польською «родзинкою» свята став ансамбль «Altum» із Круклянок, який має в репертуарі патріотичні, народні, естрадні та сакральні пісні. Зміну

▲ «Altum» із Круклянок

настрою забезпечив гурт «Załoga Dr. Bryga», який спеціалізується у жанрі шанті — піснях моряків з елементами року, фолку та регі. Для багатьох відкриттям став також колектив «АтмАсфера». Ці українські музики планували гастролі у Норвегії, але після початку

повномасштабної війни опинилися у Польщі і долучаються до допомоги побратимам в Україні. Особливістю їхньої творчості є використання санскриту — давньої мови, яка виникла в Індії, та текстів із мантр.

Позитивною енергією можна було зарядитися й від рівненського гурту «От Вінта». Їхній жанр — це рокабілі, одна з перших форм рок-н-ролу, який з огляду на використання українського фолку автори самі назвали «украбілі». Лідер гурту Юрій Журавель моментально встановив зв'язок із публікою, яку постійно веселив коментарями між піснями. Коли на початку концерту не спрацювали мікрофони, він звинуватив у цьому московських диверсантів. Потім запросив на сцену дітей, за якими за мить перекидувався туалетним папером. Він з'явився під час виконання пісні «Асенізатор». Юрій Журавель пояснив, що ця професія корисна там, де немає каналізації і треба вивозити нечистоти. Музикант уточнив, що така робота в Україні дуже потрібна, оскільки зі Сходу наплинула купа бруду.

Голова гіжицького гуртка ОУП Дам'ян Міштук переконаний, що Дні української культури та низка інших

місцевих заходів зміцнюють дружбу між поляками та українцями. «У Гіжицьку співпраця дуже помітна навіть у важкі часи війни. Польське суспільство та українська громада одразу включилися у допомогу. Це — результат нашої праці і проведення

таких заходів, як цей», — відзначив голова гуртка. Він звернув також увагу на те, що подію вперше перенесли з пляжу біля озера до міського парку біля Гіжицького каналу: «Таким чином ми хочемо зробити свій внесок у розвиток різних районів нашого міста». Слід до-

▲ Тріо викладачок

дати, що біля каналу до кінця липня презентуватимуть виставку плакатів українських митців, присвячених війні.

▲ «АтмАсфера»

У команді організаторів була також Оля Пік-Кішко. Вона підкреслила, що важлива мета діяльності гуртка — зв'язок із молодим поколінням. «Ми помічаємо, що багато молодих людей повертається у наше місто. Я сама є прикладом цього. Місцева влада до українців дуже відкрита. Ми користуємося також надбаннями старших поколінь наших лідерів. Отже, є основа, щоби гіжицьке українство розвивати», — відзначила Оля Пік-Кішко. Вона підкреслила також, що її покоління виховане на таких заходах, як Дні української культури, і тепер ставить собі за мету дати так саму можливість своїм дітям. ■

«Веселі пісні підтримують дух українців»

Про це розповідає у розмові з «НС» Юрій Журавель, лідер гурту «От Вінта», який на запрошення Мазурського відділу ОУП виступав на Днях української культури у Гіжицьку.

Українські артисти під час війни мають свій культурний фронт. Що це означає для тебе?

Усі учасники гурту «От Вінта» в перші дні війни підписали контракти з територіальною обороною Рівненщини. Ми три дні чекали на видачу зброї, але врешті-решт нам сказали, що ми — професіонали в іншій справі. Вислали нас виступати з концертами і підтримувати людей. Ми також їздимо на фронт грати для хлопців в окопах, бліндажах чи бункерах. Роботи вистачає.

Що ти відчуваєш у зв'язку з цим?

По-різному буває. Часом в очях хлопців, які вийшли з оточення, одразу бачиш, що вони втратили друзів. Вони емоційно втомлені. Видно, що їм потрібна реабілітація, а не конче якісь веселенькі пісні. Однак якщо хоч трошки у когось ми викликаємо посмішку, то відчуваємо, що робимо свою роботу. Ще у 2014 році такі виступи на фронті були для нас шоком. Потім ми уже звикли.

Коли на одному блокпості ми вивантажували інструменти, туди привезли мертвого бійця. Він загинув буквально за пів години до того. Я запитав командира, чи в такій ситуації доречно робити концерт. Він сказав, що всім нам тре-

ба продовжувати жити і боротися, тому виступ має відбутися. І чим він буде веселіший, тим краще.

Ваша музика найчастіше такою й є.

Часом кажуть, що зараз війна, і не можна робити забав чи веселих концертів. Я думаю, що особливо для бійців і людей біля лінії фронту пісні потрібні, щоб тримати дух у бадьорому українському тонусі.

Після 24 лютого, окрім Гіжицька, ви кудись виїжджали за кордон?

Ні, це вперше. Ми дуже нервувалися, бо лише за два дні до виїзду отримали дозвіл від нашої обласної військової адміністрації. Ми також переймалися через польську сторону, оскільки в 2016 році нас зупинили на кордоні, тримали весь день на митниці, і в нас були проблеми.

Тоді вас визнали загрозою безпеці у Польщі, хоча до цього ви тут концертували кільканадцять разів. Закид, який вам ставили, — це нібито пропагування націоналізму та постаті Степана Бандери. Видається, загроза зникла, коли з'явився справжній ворог?

Зараз, наприклад, австрійці та англійці не мають проблем з пам'ятни-

ками Наполеонові у Франції, проти якого вони боролися. Ми бачили в Канаді монументи в часів війни з Америкою. Отже, люди свідомі своєї історії, роблять висновки і намагаються потім помилок не повторювати. Полякам варто пам'ятати про те, що путін і рашизм — набагато більший ворог, ніж Бандера. Вони мали би розуміти, що ми завжди боролися за свою державність і не претендували на якісь зовнішні території. Давайте будемо цивілізованими, зробимо висновки, пробачимо одне одного і продовжимо жити спільною історією.

Що ти відчуваєш тепер, знаходячись поза Україною?

Учора ми помітили, що вже відвикли гуляти містом уночі. У нас від 23.00

— комендантська година, залишається постійна загроза диверсантів. А тепер ми вперше відчули, що ввечері можна випити пива і пройтися. Від останнього нашого візиту кільканадцять років тому Гіжицько точно стало більш європейським. Тут ти бачиш і відчуваєш, що означає євроінтеграція. Дуже затишно, мило, привітні люди, посмішки. Відчувається, що це повноцінна Європа. Дай Бог, щоби помаленьку такою ставала й Україна. Українці — це європейська нація, і воно дається взнаки. Якщо їм не заважати хазяйнувати на своїй землі, то вони з неї зроблять, як то кажуть, «цукерку». ■

Сторінки підготував
Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

▲ Лемко Року 1986 розпалює Ватру в Бортному

Час як вітер – сильно жене, а потім тихне, залишат в затишнях душі наші надії, а вони як птахи ждуть тепла. Часто тіж привыкают до непланованих змін і не плачут, лем збыхнут тужливо за літнім сонцьом.

▲ Ярослав Трохановскій з «Лемковином»

То уж близко 40 років, як на чарнянськім поли загоріла перша «Лемківська Ватра». В тамтих роках, вшитко, што мало публічний вимір, мусіло бути організоване «за згодом» і по акцептації влади. Роки 80-ті то час, коли комуністична система зачынат ся розсыпувати, помаленькы іде до нового, хоц голым оком того не видиме – одчуваме внутрішню потребу змін. Наберема одвагы, а може она сама приходит – хоц перед нами велика невідома, бо хто гнес одповіст – што буде за... 40 років?

Мое жытя од 1976 року повязане з Криницком. Ту родят ся наші діти, ту працюємо, ту пізнаємо першых Лемків, які на улици бесідуют по-свому, лем шептом. Голосного «лем» не почуєш. І. Полянський в «Історії Лемківщины», надрукованій десят років скорше, споминат про історію курорту і называт криничанів, які ся остали... «ходящыма трупами». Страх перед выгнаньом з міста, в котрім не мельдувано чужих, небезпечно підігрівав атмосферу загрозы. Уряд, коли дізнався, же Лемко хоче купити пенсіонат або мешканя – корыстав з «права первокупу». То была явна дискримінація, страшыня люди.

Працювал ем в адміністрації уряду міста. Заінтересуваний материяльном культуром – тым, што по выселіню остало, часто іздив ем по селах і фотографував. Будучий членом товариства фотографічного, корыстав з пленерів організованих през Воевідскій

Осередок Культуры (WOK) з Нового Санча. Єдным з таких выіздів была стріча з архітектуром села Бортне. Думку того пленеру-спітканя піддав ем директору А. Мальчакови, вказуючий єдине місце, де ішы компактно жыют Лемкы – село Бортне. Близко двадцет осіб приїхало на пленер і через сім днів в обробці была «пленка» і фотографічний папір. В сотках документальных знімок записано бортнянський сьвіт 1982 року. По закінчю робіт проходили «вечерны розмовы в бачівці». Співрозмовником, з яким ділил ем покій, был Антоні Крог – знаний етнограф і швейколог, а од того часу любитель Лемковины. Дискусії проходили до пізної ночы, а мене жаль стискал, же ем сам з Поляками, хоц то были жычливы Лемкам люде. Тоты дни позволили мі зрозуміти, же в такім місци як Бортне треба бути разом, же належит організувати для своїх не лем камеральны стрічы в салі, обмежены часом і програмом, але більшы пленеровы для соток молодых люди, котры отккрыт таланты, зашыплят в серцях любов до свого. І уж ем відів як тота молодеж іде гірським путем з наплечниками і похыляють ся – клонит рідній землі. Несе їх в зачаровану країну потреба пізнання, потреба бытя собом. Консумувати лемківску культуру можеме лем в тотчас, коли єй охорониме і будеме плекати.

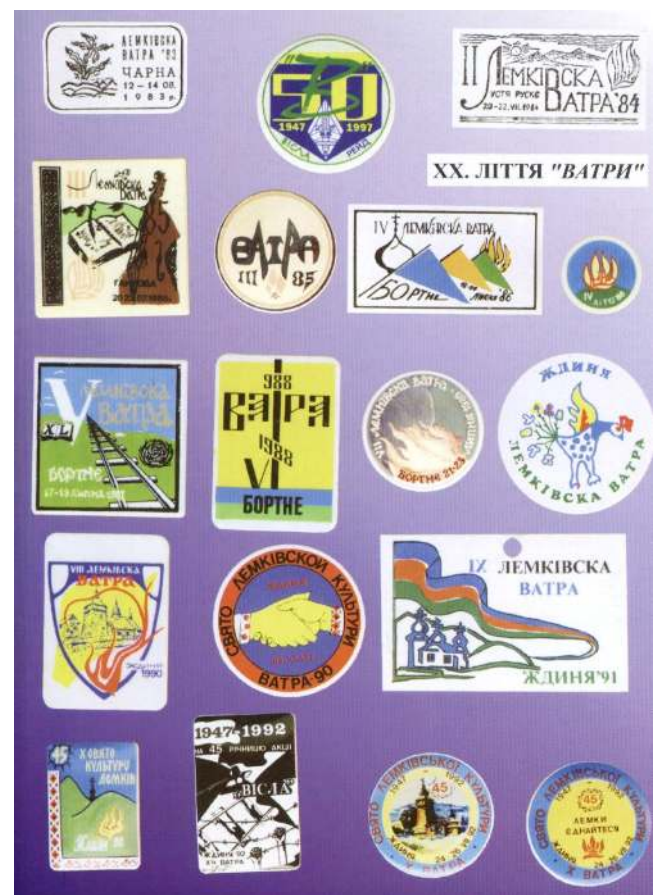
Памятам велику попленерову выставу фотографії, одккрыту в бортнянській церкви-музею. На заклик Івана Мадзіка зышло ся майже ціле село. Лемкы з захопліньом позерали на свої стары сыпанці, на природжні хресты, на деревяну архітектуру села, затриману в кадрах фотографів так, якбы то было штось нове і цінне. Дивили ся на прадідну спадщину, яка віками ім свідкувала. Перший раз публічно могли быти горды, тіштыи ся з неповторной здібности майстерных рук своїх прадідів.

По бортнянськім пленері уж ем знал, же мы (в тотчас молоды), заангажуваны в культурны діяня, мусиме єднати люди, організувати більшы події, як новорічна Маланка в Криници, яка гостила 250 осіб, чи концерт «Лемковины». Не старчыт уж місця в курортній салі, бо она не помістит охочых, які пришли накормити ся лемківськом пісьньом. Нихто в тамтих роках не організував пленеровых імпрез (но, за вынятком свята 1-го Мая). Зато, коли зродила ся думка пленеровой програмы з конкурсами і пісьньом, а зостала запропонувана Ярославови Трохановскому, был не лем заскочений, але мал обаву до такой формы організуваня культуры. Як забезпечити люди і інструменты, котры «може дощ заляти». Коли Ярослав выразив згоду на участ і фірмування Ватры, власти Гміны Устя Горлицке дістали писмо з проханям о згоду організувати Warsztaty Plenerowe Zespołu Pieśni i Tańca «Łemkowyna»

pn. «Łemkowska Watra». Іроїнічно зьвідали нас: «a co wy tam będziecie rakiety budować?» Хоц нерадо, але не заборонили, бо програму Ватры затвердив ем уж скорше в директора воевідзкого уряду, А.Б. Крупінського, відповідального за культуру. Як урядник, мав ем досвід лагоджыня справ. В гміні – зачынай од горы, а вшитко з великом печатком!

В тамтих роках «Лемковина» была не лем сьвітлом для нашого населеня, але дороговказом – жданом через всіх насолодом, надійом, одночасно амбасадором лемківской культуры! Там, де гостила – там приходили товпы люди. То был час, коли комуністична держава не дозволяла печатати жодной музики народных меншын, длятого живе слово і пісьня так міцно радувала зболілу лемківску душу. Перший раз по 25 роках од выселіня, в Криници засьпівала «Лемковина». Перший раз зазвучало публічно лемківське слово в курорті, з якого выганяно Никифора. Мы не хотіли ся піддавати. Коли не змогли одобрати римо-католикам церкви, почали будувати нову – православну. Коли в курорті треба было засновати хор, на потреби криницькой парохії «вкрали» з Сянока пізнійшому владиці Адамови, П. Трохановского. Петрови не треба было двараз бесідувати, же така імпреза як Ватра буде служыти Лемкам, буде вказувати молодым, котры вродили ся на выселіню – не ганьб ся свого, памятай про рідну землю, повертай в Карпаты. Чи перед жнивками, чи по сінокосах – так надумували зме ся над терміном організації Ватры? А може 22 липня, бо то державне свято PRL?

Перша «Лемківська Ватра» горіла од 12 до 14 серпня 1983 року. На горі поміж Чарном а Устьом Рускым, де гнес росне уж грубавий ліс, было затишне бівакове поле з вятком, яка хоронила перед дощем. Там вечером перший раз чытано строфы вершів лемківських поетів... а сцену зробили з Гамбальовых дощок. Там «Лемковина» перший раз дала «лісний концерт». Потім по тых дошках носили свої вдякы першы лемківскы «Місс». Вшанувано тіж Семана Мадзеляна, котрий символічно запалив перший оген «Лемківской Ватры». Памятам, як приходили несьміло першы ватряне,

▲ Марки

ставляли рядом шатра, доставали номер і доповняли мельдунку (то з обавы перед провокаціями). Было тіж шатро з червеным хрестом, зато не было порядковых – люде самы тримали порядок. До днес в архіві мам тоту першу, записану понад 300 призвищами, мельдункову книгу. Гостів было два-три раз більше, бо тых, што не ночували, не записувано. Як скарб, тримам ватровы печати, котрыма назначано копerty, карты почтовы і памятки. Кожна ватра мала своє неповторне лого. Гнеска до того лога допишем 40-ву Ватру, яка загорит на Лемковині, а знаме – горит іх дуже вєще, майже на всіх континентах, де жыют Лемкы. ■

Володислав ГРАБАН
Архівні фото автора статті

Сутінки гетьманства

Триста років тому, а саме 14 липня 1722 року, відійшов у вічність чоловік, який не зіграв великої ролі в історії, хоча й опинився на роздоріжжі значних подій – у вирі боротьби двох могутніх північних держав за панування на континенті, коли вирішувалась і доля України. Постало питання вибору її історичного шляху – до вільної країни у європейській спільноті чи подальшого сповзання у рабство напівазійської тиранії. Іван Скоропадський (гетьман України у 1708-1722 роках) не знайшов у собі мужності, щоби наслідувати приклад «зрадника» Мазепи, тож вибрав шлях царського «холопа». Тарас Шевченко в одній із своїх поезій назвав Скоропадського «дурним гетьманом». Тяжка оцінка його діяльності, хоча і не все в ній так однозначно.

▲ Портрети Івана та Насті Скоропадських. Джерело: Вікіпедія

«Зрада» Мазепи та її наслідки

Наступним великим гетьманом після Богдана Хмельницького був Іван Мазепа. Існує давнє прислів'я: «Від Богдана до Івана не було гетьмана». Останній був на посаді двадцять років, отримав найвищі нагороди від Пйотра I та інших монархів, а потім зважився на відчайдушний крок: вирішив перейти на бік шведського короля Карла XII під час його війни з московією. Мазепа дійшов висновку, що подальше перебування у складі цієї держави стає небезпечним для України. Він хотів об'єднати всі українські землі під авторитарною гетьманською владою в становій державі європейського типу, яка би повністю була вільною. Швеція обіцяла допомогу, і 25 жовтня 1708 року Іван Мазепа переправився через Десну назустріч Карлові XII, чим, фактично, перейшов свій «рубикон». Звістка про це викликала у Пйотра I шквал люті, а потім – бажання помститися за «зраду». Подальші події загальноновідомі: захоплення і знищення гетьманської столиці Батурина, жорстока розправа з його мешканцями, грабежі, масові убивства і катування українців – від малечі до людей літнього віку. У Лебедині (на Слобожанщині), де знаходилась головна царська квартира, мучили й вибивали «зінання» у тих, кого підозрювали у «зраді» і підтримці Мазепи. Близько 900 людей стратили. Маєтки гетьмана та його прихильників конфісковували, передавали їх царським вельможам і козацьким старшинам, лояльним до Пйотра.

Новий гетьман «від Петра»

У цей час на історичну сцену і вийшов Іван Скоропадський. 6 (17) листопада 1708 року на старшинській раді у Глухові, де були присутні лише чотири полковники, новим гетьманом обрали одного із них – саме Скоропадського. Обрали за рішенням царя Пйотра, хоча він і не довіряв новообраному очільникові, як і нікому з присутніх. Та Скоропадський цареві приглянувся: поперше, спокійний, врівноважений, уже літній чоловік, якому було на той час 62 роки; по-друге, був родом із Правобережної України (міста Умані), а перебрався на Лівобережжя, «під руку»

московського царя. І по-третє – пройшов службовий шлях від військового канцеляриста до генерального старшини (при Мазепі), але за «зрадником» не послідував. Десь за два роки до того Мазепа призначив його полковником Стародубського полку, що було начебто зниженням по службі. Чи повідомляв він Скоропадському, що збирається переходити на бік Карла XII, – невідомо, бо про плани Івана Степановича знало лише його найближче оточення. Але, до честі Скоропадського, коли по всіх церквах Мазепі оголосили анафему і всі проклинали його як «зрадника», новий гетьман не робив цього. Згадуючи свого попередника, він називав його просто «бувшим гетьманом».

Остаточна поразка Івана Мазепи

Тим не менше, Скоропадський не пристав до Мазепи, хоча й бачив, що до нього приєдналося запорізьке козацтво. 26 березня 1709 року 8-тисячний загін запорожців на чолі з кошовим отаманом Костем Гордієнком виступив із Січі і рушив на з'єднання з основними силами Мазепи та Карла XII. Останній пообіцяв козакам, що гарантує збереження їхніх прав та вольностей. Однак це підштовхнуло й Пйотра на нові репресії проти українців. Посланим військам під командуванням Пйотра Яковлева захопили й зруйнували фортецю Переволочна, жорстоко розправились із її мешканцями, спалили запорізьку річкову флотилію, а потім – і саму Січ. Це був такий тяжкий удар для шведів і мазепинців, що, на думку деяких істориків, поставив крапку у всій військовій компанії на користь московії. Битва під Полтавою 27 червня (8 липня), у якій московські війська мали чисельну перевагу, завершила розгром шведів. Цікаво, що Пйотр до останнього не був упевнений, що Скоропадський не перейде на бік Мазепи. Тому під час битви він залишив 8-тисячний загін його козаків у ар'єргарді і доручив шести драгунським полкам стежити за ними. Але коли бій скінчився, козакам Скоропадського разом із кавалерією Александра Меншикова було наказано

переслідувати війська Карла XII і Мазепи. Вони наздогнали їх через три дні на Дніпрі під Переволочною і фактично всіх знищили або взяли в полон. Лише сам король із Мазепою та невеликою частиною війська перебрались на інший берег і опинилися в турецьких володіннях (у Молдавії).

«Решетилівські статті» Скоропадського

Іван Скоропадський розраховував на вдячність Пйотра I. 17 (28) липня 1709 року, перебуваючи у Решетилівці, він звернувся до царя з так званими «Просительними статтями», у яких прохав підтвердження та гарантування прав, вольностей і порядків військових, наданих батьком Пйотра Алексеем Михайловичем. Особливо гетьмана цікавило обмеження влади царських вельмож в Україні, звільнення її населення від постоїв московських військ та підпорядкування його особисто цареві. В «решетельному указі», який наклав Пйотр на статті Скоропадського, він підтверджував гарантії наданих прав, але при цьому повністю зберігався контроль над внутрішньою та зовнішньою політикою, військом і фінансами Гетьманщини. Отже, «Решетилівські статті» привели до подальшого згортання автономії козацької держави та поширення на її терени царських порядків.

Сутінки гетьманства

Невдовзі Іван Скоропадський відчув це і на собі. Місцем його перебування було місто Глухів, розташоване поближче до кордонів з московією. Пйотр став призначати спеціальних міністрів-резидентів, які мали здійснювати контроль за діяльністю гетьмана. Більше того, згідно з таємною інструкцією, наданій першому резиденту, стольнику Андрієві Ізмайлову, він мав право (у випадку антиросійських настроїв чи небезпеки заколоту) використовувати всі московські сили, розташовані на Лівобережжі України. Таким чином, резиденти ставали «царськими вухами й очима». Пізніше, у кінці квітня 1722 року, владу гетьмана ще більше обмежили: Пйотр, який став імператором, створив так звану «Малоросійську колегію». Місцем розташування її визначався Глухів, президентом колегії був призначений бригадир Степан Вельямінов, а до складу увійшло шість штаб-офіцерів російської армії. Колегія була підпорядкована у цивільних справах сенату, у військових – головнокомандуючому російськими військами в Україні. Вона стала найвищим органом влади в козацькій державі, а гетьман мав лише право дорадчого голосу. Це були фактично сутінки гетьманства, які зробили Скоропадського вже непотрібним і прискорили його смерть.

Пограбування й нищення України

московія, позбавляючи Україну автономією, ставала дедалі нахабнішою. А відбираючи реальну владу у гетьмана, встановлювала свої порядки, грабувала і принижувала. Передусім – позбавила економічної самостійності та перетворила на джерело своїх прибутків. Упродовж всього гетьманування Скоропадського зростали податки, видавались укази і розпорядження, згідно з якими українським купцям заборонялось вивозити свої товари у Західну Європу, а дозволялось – лише в російські Архангельськ, Ригу та Санкт-Петербург. У зв'язку з віддаленістю цих міст товари ставали дорожчими і неконкурентоспроможними. Всі товари на українсько-російському кордоні обкладались митами, прибутки від яких поповнювали царську скарбницю. Тяжким тягарем для України стало і утримання на

своїх теренах російських військ загальною кількістю до 10 тисяч чоловік. Ще більших, людських, втрат завдавали постійні мобілізації українських козаків на спорудження імперської столиці – Санкт-Петербурга, різних фортець та каналів на Поволжі, у районі Ладозького озера та Кавказу. Тяжкий клімат та жорстоке ставлення до українців спричиняли високу смертність (за підрахунками дослідників, вона становила до 30% від загальної кількості мобілізованих). У той час, коли ці люди, перетворені на справжніх рабів, збагачували й розвивали росію, економіка України занепадала і руйнувалась. «Турбувався» цар Пйотр і про українську освіту та культуру: він робив усе, щоби її знищити. У 1720 році видав указ, яким заборонив друкувати книжки українською мовою. За його ж розпорядженням стали вишукувати по монастирях і храмах «давні жалувані грамоти та інші оригінальні листи, а також книги історичні, рукописні й друковані» і вивозити їх у Санкт-Петербург. Отже, Пйотр діяв як справжній грабіжник у захопленій ним країні – чим, напевно, і заслужив велику повагу у путіна, його кремлівського оточення та значної частини шовіністично налаштованого російського населення. Не хотів Пйотр, щоб Україна була культурнішою, ніж Росія: тому, певно, і переманив частину її еліти (Феофана Прокоповича, Стефана Яворського, Дмитра Туптала та інших) до москви, Санкт-Петербурга й менших російських міст.

Епілог життя «гетьмана у сутінках»

Усе вищеописане відбулося за чотирнадцять років гетьманування Івана Скоропадського і правління Пйотра I. Через що, напевно, Тарас Шевченко у поезії «П.С.», присвяченій особі Петра Скоропадського, назвав цього поміщика потомком «гетьмана дурного». Чи намагався останній боротися і відстоювати інтереси України? Так, періодично він звертався з клопотаннями до царя, намагаючись якось поліпшити становище українців. Однак самодур Пйотр не звертав на них жодної уваги. Він вважав гетьмана таким самим «холопом царської величності», як і власних вельмож. Сам же Скоропадський не мав таких рис характеру, як його попередник, та й історичні обставини були вже не ті. Він потрапив під великий вплив своєї другої дружини Анастасії Маркович (на 25 років молодшої від нього), внаслідок чого серед народу навіть побутовало прислів'я «Іван носить плахту, а Настя – булаву». В останні роки життя ставав дедалі богомольнішим, розбудовував храми і займався благодійництвом. Помер, як уже згадувалось, 14 липня 1722 року і був похований у монастирі святого Харлампія в селі Гамаліївка. Його дружина померла 1729 року і до останніх днів намагалася впливати на політичну ситуацію в Україні. Похована разом із чоловіком, там же знайшла свій спочинок їхня дочка і наступні потомки роду Скоропадських. За радянської влади Гамаліївський монастир перетворили на колонію для ув'язнених, а могили гетьмана та його родичів залили бетоном. Нашадок роду, останній гетьман України у 1918 році – Павло Скоропадський, помер в еміграції у Німеччині, де й похований. Таким є сумне завершення цього козацького роду – від сутінків гетьманства до повної його ліквідації. Однак з історії епізодів не викинеш, якими б сумними вони не були. Бо вони вчать мудрості, того, як потрібно відстоювати незалежність і свободу своєї Батьківщини. Недаремно ж кажуть, що історія – вчителька життя. ■

Анатолій ШОРОХОВ

Фото з фейсбук-сторінки Podlaski Instytut Kultury. Автор – Адам Томчук

Головна нагорода для колективу «Родина»

Великий пісенний успіх українського підляського фольклорного ансамблю «Родина» з Дуб'яжина з Північного Підляшшя на найпрестижнішому фестивалі традиційної музики у Польщі і перше місце в категорії «Співочі ансамблі» – «Башта» («Baszta») стали радісною і неповторною вісткою не лише для українського середовища Союзу українців Підляшшя, але й узагалі для всіх українців у Польщі.

Нагорода ця є алюзією на сторожову вежу (польською – башту), яка збереглася серед руїн старовинного замку, що височіє над містом Казімеж-Дольний на ріці Віслі. Це емблема фестивалю, який проходить тут щороку і гуртує народні колективи: королівська оборонна вежа, яку видно з Площі ринок, де й відбувається цей відомий на всю Польщу фольклорний захід. Фестиваль проходив 24-26 червня як 56-й Національний фестиваль народних колективів та співаків (56 Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym).

Це свято згуртувало чимало співочих груп із Польщі, умільців і творців народного мистецтва. Для нас фестиваль запам'ятається тим, що на його сцені український підляський фольклорний ансамбль з Дуб'яжина «виспівав» та здобув першу нагороду в категорії «Співочі ансамблі», омріяну багатьма колективами. Адже вона відчиняє двері до різних музичних заходів, включно з виступами на міжнародних пісенних фольклорних фестивалях.

Зі сцени звучали архаїчні твори з Південного Підляшшя: рогулька «А хто ж там по саду ходив» і хрестинна «Ой,

чий то город не городжений». Ансамбль «Родина» з Дуб'яжина виступив з піснями, жанр яких відомий зараз лише музикологам та знавцям білого співу. Тому комісію, яка оцінювала виступ підляських артистів, полонила глибока архаїка, манера виконання та традиційний стиль, у якому вони виступили, показуючи, як багато прекрасного збереглося в українській культурі над Бугом і Нарвою. Сьогодні такий спів і народний одяг – це рідкість. Цю пісенну традицію оберігає і розвиває Єлизавета Томчук, керівниця відомого українського молодіжного ансамблю «Ранок»

з Більська-Підляського й опікунка фольклорного колективу «Родина», в якому співає і сама. До речі, в гурті багато років виступала також її мати.

«Родина» з Дуб'яжина існує з 1991 року. У його репертуарі – підляські народні українські пісні, пов'язані з весіллями, хрестинами, обжинками та різдвяними й великодніми звичаями. «Родина» виконує також ритуальні, ліричні та релігійні твори. Із 1995 року керівницею групи є Єлизавета Томчук. Пісенна традиція ансамблю – це плекання рідних музичних скарбів, на які досі щедра Підляшшя між Бугом і Нарвою.

Невипадково Єлизавета Томчук для виконання на фестивальному сцені вибрала пісню під назвою «рогулька» та хрестинний твір. Це давній і дуже цікавий пісенний шар, який уособлює підляську традицію та історію. Ці твори дійшли до наших днів з далекого минулого, коли понад Бугом жили прадавні українські племена дуліби – пізніше підляшукі. Вони мешкали в лісах та на річках Буг і Нарва, а їхній побут відображав історію працьовитого та мирного життя. Рогульки (назва у Галичині – риндзівки), хоч і належать до жанру вітальних Великодніх пісень, мають глибоку дохристиянську сутність. Вони були відомі на Підляшші як етнічний елемент духовного побуту українців. Їх виконання навесні (на Великдень) супроводжувалося хоровами біля церков – це відомі в Україні «волочільні» обряди («волочитися на Великдень для знайомств»). До нашого часу рогульки на Підляшші збереглися в сільській традиції як уособлення першої зустрічі дівчини та хлопця, пізнішого вінчання і сімейної любові.

Виступ українського підляського ансамблю «Родина» з Дуб'яжина на сцені Загальнопольського фольклорного фестивалю викликав велике зацікавлення журі та глядачів. А з іншого боку – це фактор заслуженої нагороди для Єлизавети Томчук за її працю задля збереження пісенної традиції на Північному Підляшші. Вона багато років займається вивченням фольклору на своїй рідній землі. Тому майстерність, яку показали підляські артисти на сцені, очевидна. ■

Тадей КАРАБОВИЧ

Запрошуємо слухати «Українське слово»

На ютуб-каналі Союзу українців Підляшшя можна слухати передачу українською мовою «Українське слово». Для цього потрібно в пошуковик ютуба ввести: Związek Ukraińców Podlasia і зайти у закладку з відео.

Програми з'явилися з початком 2022 року. Нові випуски виходять кожного четверга, спершу – на ютуб-каналі Союзу українців Підляшшя, згодом – на сайтах підляської організації zur.org.pl та українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою» nadbuhom.pl. Кожна програма триває щонайменше 15 хвилин.

Радіопередачі присвячені переважно українському громадсько-культурному

та освітньому житті на Підляшші, народній традиції, мові, історії, вивченні української в регіоні, хоча з'являються також теми з-поза Підляшшя. Можна послухати репортажі про важливі культурні події, інтерв'ю з цікавими людьми, причому – не лише літературною мовою, але й різними підляськими говірками. Усе це, звичайно, – у супроводі української музики, не тільки підляської регіональної.

«Українське слово» – це продовження програм, які можна було слухати на Радіо Ортодоксія (Radio Orthodoxia) протягом 12 років. Їх ідея з'явилася у 2009 році під час занять з української мови у Міжшкільному пункті навчання при Початковій школі № 12 у Білостоці. Завдяки прихильному ставленню тодішньої дирекції православного радіо вдалося розпочати перший такий медійний проект. Важливо, що «Українське слово» було єдиною програмою, що виходила мовою національної меншини на Радіо Ортодоксія. Її вели учениці пункту навчання, спершу – на волонтерських засадах, згодом – у межах проекту СУП на кошти, надані Міністерством внутрішніх справ та адміністрації. Останнє «Українське слово»

слухачі православного радіо почули в ефірі у липні 2021 року. Після піврічної перерви передачі повернулися – у дещо зміненому форматі онлайн.

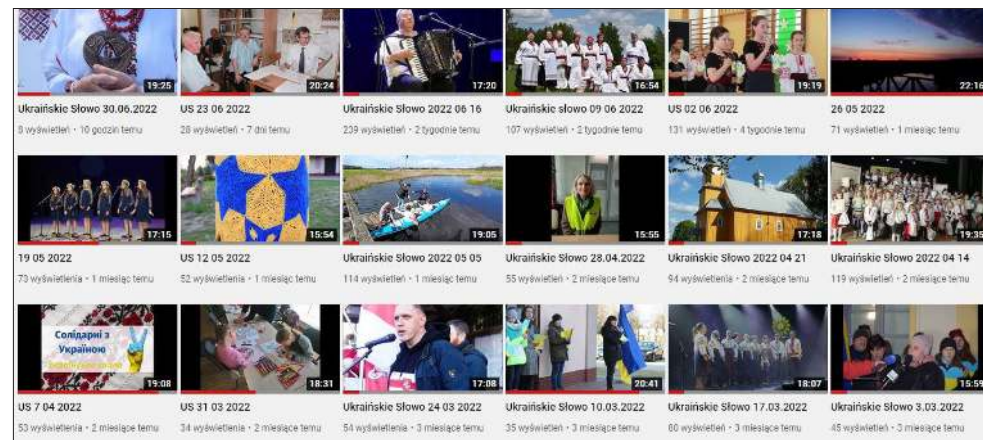
Зараз «Українське слово» – це один із кількох медійних проектів підляських українців. Із 1991 року виходить український часопис Підляшшя «Над Бугом і Нарвою». Із того самого року на Радіо Білосток транслюється «Думка українська», яку можна зараз слухати тричі на тиждень. У 1995-му почали з'являтися телепрограми, спершу – в межах «Телевізійного кресового кур'єра», згодом – у циклі для національних меншин «Самі про себе», а зараз – як окремий щотижневий «Український перегляд». У 2009

році в ефірі Радіо Ортодоксія прозвучало «Українське слово».

Перевага інтернет-передачі полягає у тому, що її аудиторія набагато ширша – це не лише вузьке коло підляшан, але й люди по всьому світу. Після перших пів року роботи видно, що дедалі більший кількості слухачів цікаво, чим живуть підляські українці. Отже, запрошуємо слухати наступні випуски.

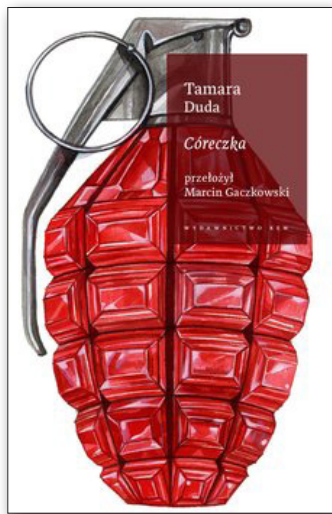
Програма реалізується в межах проекту Союзу українців Підляшшя «Інтернет-радіопередачі українською мовою „Українське слово“» на кошти з дотації Міністерства внутрішніх справ та адміністрації. ■

Людмила ЛАБОВИЧ

Прінтскрін зі сторінки ютубу Союзу українців Підляшшя

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Tamara Duda «Córeczka». Wydawnictwo: KEW, 2022. – 320 s.

Гімн українському волонтерству

Роман «Доця» української авторки Тамари Горіха Зерня з'явився у 2022 році у польських книгарнях як «Córeczka» Tamary Dudy. Протягом останніх років ця книга стала дуже важливою для української літератури. Варто лише згадати, що серед її нагород — Книга року ВВС-2019, спецвідзнака журі Літакценту, а передусім — дещо неочікувана Шевченківська премія-2022. Видання роману у Польщі зробило його вагомим подією також для польської культури.

Небувале зацікавлення серед польської аудиторії

Те, як медіасфера та література, кінемистецтво та театр розкажуть про Україну саме зараз — у пік зацікавлення нею і її жителями у світі — збудує візерунок країни на роки. І «Доця», яка вже викликає неймовірний ажіотаж на польському книжковому ринку, матиме на це немалий вплив.

Про цей роман на сторінках «Нашого слова» згадували вже не один раз: у формі огляду його україномовного варіанту, а також в інтерв'ю з самою авторкою. У цій статті я б хотів звернути увагу на його сприйняття, роль та можливість у Польщі.

Роман цей вже здобув незвичайне для української книги визнання на польському ринку. Його публікація видавництвом Колегії Східної Європи, що спеціалізується на літературі нашого регіону, була запланована ще до початку повномасштабної війни. «Córeczka» побачила світ у березні 2022, відповідаючи актуальним на той момент потребам читачів. Перший наклад розійшовся нечувано швидко, і видавництво було змушене підготувати друге видання, що навряд чи траплялося досі з українськими книгами у Польщі. «Доця» також викликає неймовірну цікавість у медіа — про неї згадували на польському радіо та телебаченні, в популярних газетах, таких як «Політика» чи «Високе Обцаси»; її огляд робили топові книжкові блогери та важливі культурні інтернет-портали. У травні та червні Тамара Горіха Зерня побувала під час туру з авторськими зустрічами в Варшаві, Кракові, Лігніці, Любліні та Лодзі. Чимале зацікавлення книга (принаймні, в її українсько- та англомовному варіанті) викликала під час Книжкового ярмарку у Варшаві 2022. Текст потрапив також до театру — 11 червня відбулось сценічне читання «Córeczka». Work in progress» на основі книги. Організатором був Театральний інститут імені Збігнева Рашевського у Варшаві, режисером стала Агнешка Ліпец-Врублевська, а читання відбулось за учас-

ті польських та українських акторів та з музичним супроводом DJ Beniovska. Це все робить «Доцю», мабуть, однією з найбільш успішних українських книжок останніх років у Польщі.

Цікавою та нестандартною ідеєю, яка, безумовно, полегшує промоцію книги у Польщі, є зміна імені авторки в польському виданні книги, а саме — відмова від застосовуваного в українському варіанті псевдоніму «Горіха Зерня», який складно було б вимовляти та запам'ятати полякам. І, звісно, такий варіант перекручували б в будь-який можливий спосіб ведучі авторських зустрічей чи передач на радіо і телебаченні. Справжнє ім'я письменниці — Тамара Дуда — набагато простіше для вимови, тож його і її побачимо на обкладинці «Córeczki».

За переклад книги польською відповідає Марцін Гачковський, який до того робив переклади, в тому числі, «Магнетизму» Петра Яценка (pol. Magnetyzm, 2020) та «Довгих днів» Володимира Рафеєнка (пол. Najdłuższe czasy, 2020). Книги дуже різні, якщо йдеться про авторський стиль, сюжети, акценти та послання, але всі певним чином дотичні до теми російської агресії на Донбасі 2014, досвіду жителів того регіону, а згодом — переселенців. Гачковський також працює над перекладом наступної важливої книги про Донбас: «Світлий шлях»: історія одного концтабору» Станіслава Асєєва (польською за назвою Światłana droga. Historia obozu koncentracyjnego w Doniecku має опублікувати вже згадана Колегія Східної Європи). Тож можемо бути певні, що перекладач вже має неабиякі знання з історії Донбасу, подій 2013-2014 років та лексики, пов'язаної з військовою справою. Це дозволяє йому підготувати якісні переклади на цю тему.

Інтригуючий сюжет

Звісно, головна причина неймовірного зацікавлення «Доцею» у Польщі невесела — всі її знаємо. Польське суспільство під час російської повномасштабної агресії хоче дізнатися, чим живуть українці, як виглядає війна з точки зору звичайних людей та як це проявляється у літературі. І тут варто звернути увагу, що роман Дуди (Горіха Зерня) має деякі якості, що можуть позитивно вплинути на розуміння українців поляками.

Книга, по-перше, читається легко, швидко — і неодмінно зацікавить широке коло читачів. Завдяки цьому наша література може вийти за межі інформаційної бульбашки вже зацікавлених Україною експертів, культурологів чи дослідників літератури. Великою перевагою роману є динамічний, інтригуючий, майже кінематографічний сюжет (тільки й чекати, коли за її мотивами знімуть фільм або серіал!). Це справжня книга-екшн. Нагадаємо: головна героїня, в підлітковому віці залишена батьком, потрапляє до бабусі на Донбас.

Там за декілька років відмовляється від роботи продавчинєю та починає займатись мистецтвом, здобувши неабиякий успіх. Принагідно вона гуртує навколо себе колоритний колектив друзів — незвичайних особистостей. Мініатюрна дівчина командує групою донецьких відчайдухів, а коли на Донбас приходить «руський мір» та війна — всі вони беззаперечно стають на бік України. Головна героїня з друзями бере участь у проукраїнських протестах та з початку війни долучається до постачання продуктів та інформації українській армії, допомагає біженцям дістатися до контрольованих українським урядом територій. Один з її товаришів вступає до лав російських колабораціоністів (так званої «ДНР»), де відіграє роль подвійного агента, яка для польського читача може асоціюватися із героєм Адама Міцкевича Конрадом Валленродом, тільки замість того, щоб ввести війська в засідку противника (як Валленрод), наводить на російський загін (а, отже, і на себе) артилерійський обстріл.

При цьому — 2014 рік у книзі показаний не тільки в сумних кольорах. «Мене приваблює смішне. В результаті книга вийшла трагічною і комічною — це всього лише книга життєвих ситуацій», — сказала авторка в інтерв'ю для YakaBoo. Читач з «Доці» не просто дізнається про трагедію Донбасу, але і відчує весь спектр почуттів, характерний для українців останніми роками, в тому числі страх, печаль, але і надію та розраду.

Образ сильної українки

В польському контексті досить важливо, що авторка змалювала образ сильної духом жінки, успішної в бізнесі, здатної ухвалювати рішення у важкій ситуації та допомагати людям (особливо іншим жінкам, яких вона також підтримує психологічно, будуючи міцні відносини «сестринства»). Такий образ — хороброї української жінки — дуже корисно презентувати саме зараз у Польщі, адже хвиля еміграції після лютого 2022 року складається найбільше з жінок. Тож нехай образ сильної українки, що вміє боротися за свої права, замінить присутній в наших країнах топос тендітної та слабкої жінки, яка не може вирішувати власну долю.

Ще один важливий аспект — висвітлення в романі ролі українського волонтерського руху. Героїня книги не сидить в окопі, не є солдаткою, яка зі зброєю в руках воює на лінії фактичного фронту: її фронт — це добровольча допомога, в тому числі доставка «гуманітарки». Цей великий український народний рух не всім у Польщі відомий — з дискусії медійного знаємо передусім про героїчні вчинки військових та трагедію мирних людей, натомість подвиг українських волонтерів ще не був належно висвітлений. «Доця» у цьому контексті стає своєрідним «гімном»

для українських волонтерів, подякою людям, які відіграли величезну роль у захисті всієї країни та життя окремих осіб. Сюжет роману ґрунтується на реальних подіях з життя справжніх людей, але все ж малоймовірно, що вони могли б статися з однією людиною, як це показано в романі, де героїня поєднує життя в Донецьку, волонтерську роботу по обидва боки фронту та постійні зміни занять. Точне відтворення подій, утім, тут не ключове — адже не про нього йдеться в художній літературі. Авторка, здається, хотіла зібрати різноманітний досвід українських волонтерів та передати його в одній сюжетній лінії. В такий спосіб кожен з читачів, який хоч якось брав участь у волонтерському русі, може ототожнити себе з героїнею роману, відчувати частиною великої справи. У цьому, до речі, допомагає і відсутність імені головної героїні, яке кожна читачка може замінити своїм. В цьому зізналась сама авторка, в інтерв'ю для Agnitym сказавши: «Мені потрібно, щоб людина, яка читатиме, ставила себе на місце головної героїні, бачила ситуацію її очима. А ім'я відволікатиме».

Опис українських волонтерів також дає польському читачеві важливе послання про те, що вся Україна стає на захист своєї землі. Мирні жителі представлені не як безпорадні втікачі, а як такі, що беруть участь у допомозі своїй армії, державі, суспільству.

Врешті, варто відзначити певну сюжетну схожість із «Довгими днями» Володимира Рафеєнка (хоч, звісно, не стилістичну, це ж дві абсолютно різні книжки). В обох романах ми спостерігаємо за долею невеликої групи українських патріотів, друзів, які ведуть підпільну діяльність в Донецьку, попри оточення «руського міра». Ці книги намагаються будувати образ Донбасу іншого, ніж в російській пропаганді — показуючи острів свободи. Це дає читачам надію на майбутнє, а також руйнує імідж виключно «ватного» Сходу України. В Польщі все ще існує міф про Україну, розділену на два табори. Попри те, що цей міф дезактуалізований подіями Майдану чи восьмирічної війни — він ще окреслює уявлення про Україну за кордоном. І хоча в «Доці» можна знайти повторення деяких стереотипів про жителів Донбасу, все ж загальний образ «донецьких», які борються за Україну, покаже полякам дещо іншу перспективу.

Сильна жіноча постать, акцент на значимості українського волонтерського руху та увага до українського характеру Донбасу — це аспекти, які можуть мати позитивний вплив на формування актуального образу України, додати до нього щось нове і важливе. Тож, якщо вам сподобалась «Доця» українською, тим більше варто порекомендувати «Córęczkę» вашим польським знайомим. ■

Марцін ПЙОТРОВСЬКИЙ

Фонд Український Народний Дім у Перемишлі

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu

ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

ПІДТРИМАЙ РЕМОТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ!

Загальнопольський конкурс малюнків

Запрошуємо дошкільнят та учнів початкової школи до участі в конкурсі малюнків, присвяченому українським письменникам Лесі Українці та Тарасові Шевченку під назвою:

«ЛЕСЯ УКРАЇНКА І ТАРАС ШЕВЧЕНКО – ПРИЯТЕЛІ ДІТЕЙ У ПОЛЬЩІ»

Професійне журі оцінюватиме праці у таких вікових категоріях:

► дошкільнята ► школярі початкової школи I-III класів ► школярі початкової школи IV-VI класів ► школярі початкової школи VII-VIII класів

Малюнки можна виконати в довільній художній техніці у форматі А-3. Братимуться до уваги тільки індивідуальні роботи, виконані самостійно учасниками конкурсу.

Малюнки передаємо у паперовій формі, на звороті треба вказати таку інформацію:

● ім'я і прізвище ● клас і школу ● адресу і номер телефону вчителів або батьків, які підготували дітей до конкурсу.

Серед поданих художніх творів журі визначить переможців конкурсу. Результати будуть оголошені на шкільному сайті www.lesiabart.pl, а також у тижневику «Наше слово».

Найкращі роботи будуть нагороджені та опубліковані на сайті школи та в українській пресі.

Конкурсні роботи просимо надсилати до 15 липня 2022 р. у паперовій формі на адресу:

Szkoła Podstawowa nr 8 im. Łesi Ukrainki z Ukraińskim Językiem Nauczania w Bartoszczach, ul. Leśna 1, 11-200 Bartoszyce

Додаткова інформація – за тел. 609 423 260; 605 303 206 та на сайті www.lesiabart.pl

Участь у конкурсі є одночасно згодою на обробку персональних даних учасників та публікацію малюнків переможців у пресі та вебсайті школи.

Від імені організаторів: Початкової школи № 8 ім Лесі Українки з українською мовою навчання в Бартошицях, товариства «Калина» та ОУП, координаторки конкурсу: Любомира Тхір, Данута Глушко

Шановні друзі!

Прихильники та випускники української школи у Бартошицях!

Незабаром закінчення навчального року. Червень – це час, коли учні беруть участь у довгоочікуваних екскурсіях.

З 24 лютого 2022 року наша школа прийняла понад 50 дітей з України, які були змушені покинути свою Батьківщину через жорстоку війну.

Звертаємося до людей доброї волі з проханням подарувати дітям-біженцям трішки радості, щоб вони могли разом зі шкільними друзями відвідати навчальні екскурсії та одночасно пізнавати Польщу.

Важлива кожна фінансова допомога, яку можна перерахувати на банківський рахунок Товариства «Калина».

Nr rachunku:

80 8855 0004 2001 0001 6391 0001 (dla PLN)

Kod SWIFT: **POLUPLPR**

IBAN: PL 80 8855 0004 2001 0001 6391 0001

(dla zagranicznych przekazów)

z dopiskiem: **darowizna dla dzieci**

Заздалегідь УСІМ дякуємо!

Любомира Тхір,
директорка школи у Бартошицях,
Управа Товариства «Калина»

Любачівщина запрошує!

Хто ще, 75 років потому, пам'ятає своїх предків і цю пам'ять хоче передати своїм дітям та онукам, запрошуємо на Любачівщину:

20.08.2022 о 12:00 Служба Божа в церкві в Горайці, а після – панахиди на цвинтарях в Горайці, Жукові та Новому Селі.

21.08.2022 о 10:00 панахида на цвинтарі в Старому Люблинці, об 11:00 Служба Божа в церкві в Новому Люблинці, а після – панахида на цвинтарі.

Хоча б раз на рік пройдімося стежками наших предків! Хто не може поїхати, закликаємо передати свій внесок на упорядкування цвинтарів та ремонт церкви особам, які поїдуть, або переказати на рахунок:

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu, ul. T. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl

Nr rachunku: **50 1600 1462 1838 9708 6000 0006** з допискою: Darowizna na cele statutowe – Lubliniec.

Церкви на Любачівщині чекають на нас! Більше інформації у Олени Комар за тел. 502 168 247.

MAM DO SPRZEDANIA dom w Dębnicy Kaszubskiej na działce o powierzchni 17 arów, powierzchnia domu 200m2: 7 pokoi, dwie kuchnie, trzy łazienki. Więcej informacji na stronie na tropie mieszkam.pl. Telefon do Marii Jońca: 508366869

Пропоную на продаж будинок у Дембніці-Кашубській на ділянці 17 арів, площа будинку – 200 квадратних метрів. 7 кімнат, 2 кухні, 3 ванни. Більше інформації на сайті na tropie mieszkam.pl. Дзвонити Марії Йоньца 508366869

Передплата «Нашого слова» на 2022 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	5,00 зл + поштові оплати	104,00 зл	208,00 зл	416,00 зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	5,00 зл без поштових оплат	65,00 зл	130,00 зл	260,00 зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	5,00 зл + поштові оплати	118,00 зл	236,00 зл	472,00 зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	5,00 зл без поштових оплат	65,00 зл	130,00 зл	260,00 зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
95,00 євро	190,00 євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
145,00 дол КАНАД.	290,00 дол КАНАД.

США, АВСТРАЛІЯ

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
113,00 дол США	225,00 дол США

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: **redaktor naczelny** – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny** – Olga Rusina, **redaktor techniczny** – Olga Michaluk, **prenumerata, reklama** – Łesia Korostatewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewicz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: <http://ukraincy.org.pl>

Fotokład: Redakcja „Nasze Slowo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. **Nakład** 2300 egz.

Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.

Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slowo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00

lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Statki wyrażają точку zoru autorów i nie mogą być uosobliwiane oficjalną pozycją Ministra wewnętrznych spraw ta administracji.